

II

(Akty o charakterze nieustawodawczym)

ROZPORZĄDZENIA

ROZPORZĄDZENIE DELEGOWANE KOMISJI (UE) 2017/653

z dnia 8 marca 2017 r.

uzupełniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1286/2014 w sprawie dokumentów zawierających kluczowe informacje, dotyczących detalicznych produktów zbiorowego inwestowania i ubezpieczeniowych produktów inwestycyjnych (PRIIP) przez ustanowienie regulacyjnych standardów technicznych w zakresie prezentacji, treści, przeglądu i zmiany dokumentów zawierających kluczowe informacje oraz warunków spełnienia wymogu przekazania takich dokumentów

(Tekst mający znaczenie dla EOG)

KOMISJA EUROPEJSKA,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej,

uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1286/2014 z dnia 26 listopada 2014 r. w sprawie dokumentów zawierających kluczowe informacje, dotyczących detalicznych produktów zbiorowego inwestowania i ubezpieczeniowych produktów inwestycyjnych (PRIIP) ⁽¹⁾, w szczególności jego art. 8 ust. 5, art. 10 ust. 2 i art. 13 ust. 5,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Na mocy rozporządzenia (UE) nr 1286/2014 wprowadzono nowy standardowy dokument zawierający kluczowe informacje, aby poprawić zrozumienie detalicznych produktów zbiorowego inwestowania i ubezpieczeniowych produktów inwestycyjnych („PRIIP”) wśród inwestorów indywidualnych oraz zwiększyć porównywalność tych produktów.
- (2) Aby dostarczyć inwestorom indywidualnym kluczowe informacje, które łatwo odczytać, zrozumieć i porównać, należy ustalić wspólny wzór dokumentu zawierającego kluczowe informacje.
- (3) Dane identyfikacyjne i kontaktowe, o których mowa w art. 8 ust. 3 lit. a) rozporządzenia (UE) nr 1286/2014, powinny zawierać międzynarodowy kod identyfikujący papier wartościowy lub niepowtarzalny identyfikator produktu odnoszący się do PRIIP, jeżeli taki identyfikator jest dostępny, aby ułatwić inwestorowi indywidualnemu odnalezienie dodatkowych informacji na temat PRIIP.
- (4) W celu zapewnienia, aby inwestorzy indywidualni rozumieli i porównywali cechy PRIIP o charakterze ekonomicznym i prawnym, a także w celu zapewnienia im właściwego przeglądu polityki i strategii inwestycyjnej PRIIP, dokument zawierający kluczowe informacje powinien zawierać zestandaryzowane informacje dotyczące rodzaju PRIIP, jego celów inwestycyjnych i sposobu ich realizacji oraz kluczowych właściwości lub aspektów produktu, takich jak ochrona ubezpieczeniowa.
- (5) Informacje przekazywane inwestorom indywidualnym powinny umożliwić im zrozumienie i porównanie ryzyk związanych z inwestycjami w PRIIP, tak aby mogli podejmować świadome decyzje inwestycyjne. Ryzyka związane z PRIIP mogą być różne. Do najważniejszych należą: ryzyko rynkowe, ryzyko kredytowe i ryzyko płynności. Aby inwestorzy indywidualni mogli w pełni zrozumieć te ryzyka, należy w miarę możliwości połączyć informacje na temat ryzyk i przedstawić je liczbowo jako pojedynczy ogólny wskaźnik ryzyka, uzupełniony o wystarczające opisowe wyjaśnienia.
- (6) Oceniając ryzyko kredytowe, twórcy PRIIP powinni uwzględnić pewne czynniki, które mogą zmniejszać ryzyko kredytowe dla inwestora indywidualnego. W tym zakresie ocena dotycząca tego, czy aktywa w ramach PRIIP lub odpowiednie zabezpieczenie bądź aktywa zabezpieczające zobowiązania płatnicze w ramach PRIIP są w każdym momencie przed upływem terminu zapadalności równe zobowiązaniom płatniczym w ramach PRIIP wobec

⁽¹⁾ Dz.U. L 352 z 9.12.2014, s. 1.

podmiotów inwestujących w ten produkt, powinna odzwierciedlać fakt, że aktywa będące w posiadaniu zakładu ubezpieczeń odpowiadają w każdym momencie kwocie bieżącej, jaką zakład ubezpieczeń musiałby zapłacić za przeniesienie swoich zobowiązań z tytułu PRIIP na inny zakład ubezpieczeniowy.

- (7) Obecnie ratingi kredytowe zewnętrznych instytucji oceny wiarygodności kredytowej (ECAI) zapewniają stały wskaźnik zastępczy ryzyka kredytowego w różnych sektorach unijnych. Należy jednak w miarę możliwości ograniczać opieranie się na ratingach kredytowych. Dlatego też istotne jest, aby ogólny wskaźnik ryzyka był obiektywnie rzetelny i zapewniał porównywalność różnych PRIIP oraz aby był odpowiednio monitorowany w odniesieniu do ryzyka rynkowego i ryzyka kredytowego w celu zapewnienia możliwości udostępnienia dowodów na praktyczną skuteczność pomiaru ryzyka na potrzeby przeglądu rozporządzenia (UE) nr 1286/2014, który ma zostać przeprowadzony do dnia 31 grudnia 2018 r. Przegląd powinien uwzględniać zakres, w jakim ratingi ECAI faktycznie odzwierciedlają wiarygodność kredytową twórcy PRIIP oraz ryzyko kredytowe ponoszone przez podmioty inwestujące w poszczególne PRIIP.
- (8) Jeżeli istnieje ryzyko, że płynność PRIIP może się zmieniać w związku z możliwością wcześniejszego wyjścia z PRIIP lub znalezienia nabywcy na rynku wtórnym, należy zamieścić specjalne ostrzeżenie. Ostrzeżenie to powinno obejmować również okoliczności, w jakich istnieje ryzyko, że wypłaty z PRIIP mogą się znacznie różnić od oczekiwanych w przypadku wcześniejszego wyjścia, między innymi w wyniku nałożenia kar za wyjście.
- (9) Chociaż opracowanie i zrozumienie szacunków dotyczących zwrotu z PRIIP nastręcza trudności, informacje na temat takich szacunków stanowią główny przedmiot zainteresowania inwestorów indywidualnych i należy je uwzględnić w dokumencie zawierającym kluczowe informacje. Należy zapewnić inwestorom indywidualnym jasne informacje na temat szacowanego zwrotu z inwestycji, które są spójne z realistycznymi założeniami dotyczącymi możliwych wyników i z szacunkami dotyczącymi poziomu ryzyka rynkowego związanego z PRIIP, oraz przedstawić je w taki sposób, aby było jasne, że informacje te są niepewne i że możliwe jest uzyskanie lepszych lub gorszych wyników.
- (10) Aby inwestorzy indywidualni mogli ocenić ryzyko, dokument zawierający kluczowe informacje powinien dostarczyć im informacji na temat potencjalnych konsekwencji w sytuacji, w której twórca PRIIP nie ma możliwości dokonania wypłaty. Należy wyraźnie określić stopień ochrony inwestora indywidualnego w takich sytuacjach w ramach systemów gwarancji inwestycyjnych, ubezpieczeniowych systemów gwarancyjnych lub systemów gwarantowania depozytów.
- (11) Informacje na temat kosztów są istotne dla inwestorów indywidualnych przy porównywaniu różnych PRIIP, które mogą mieć różne struktury kosztów, oraz przy analizowaniu, w jaki sposób struktura kosztów danego PRIIP może mieć do nich zastosowanie, co zależy od czasu trwania inwestycji, jej kwoty oraz wyników PRIIP. Z tego względu dokument zawierający kluczowe informacje powinien zawierać informacje, które pozwalają inwestorowi indywidualnemu na porównanie poziomów całkowitych kosztów różnych PRIIP w przypadku ich utrzymywania przez zalecane okresy utrzymywania oraz przez krótsze okresy oraz na zrozumienie, jak te koszty mogą się różnić i zmieniać w czasie.
- (12) Badanie przeprowadzone wśród konsumentów pokazało, że inwestorzy indywidualni łatwiej mogą zrozumieć dane pieniężne niż dane procentowe. Niewielkie różnice w kosztach wyrażone w wartościach procentowych mogą przekładać się na duże różnice w kosztach, jakie ponosi inwestor indywidualny, jeżeli wyrazi się je w wartościach pieniężnych. Z tej przyczyny dokument zawierający kluczowe informacje powinien zawierać również łączne koszty dla zalecanych okresów utrzymywania oraz dla krótszych okresów, zarówno w wartościach pieniężnych, jak i procentowych.
- (13) Ze względu na to, że wpływ różnych rodzajów kosztów na zwrot z inwestycji może być zmienny, dokument zawierający kluczowe informacje powinien zawierać także podział różnych rodzajów kosztów. Podział kosztów należy przedstawić w wartościach zestandaryzowanych oraz w wartościach procentowych, tak aby ich kwoty dla różnych PRIIP można było łatwo porównać.
- (14) Może nastąpić zmiana sytuacji osobistej inwestorów indywidualnych, stwarzająca nieoczekiwane konieczność wyjścia z inwestycji długoterminowych. Wyjście z inwestycji może być również konieczne ze względu na zmiany na rynku. Ze względu na trudności, jakie napotykają inwestorzy indywidualni w przewidywaniu poziomu płynności, którego mogą potrzebować w swoich portfelach inwestycyjnych ogółem, szczególnie ważne są informacje na temat zalecanych okresów utrzymywania i minimalnych wymaganych okresów utrzymywania, a także na temat możliwości częściowego lub pełnego wcześniejszego wyjścia z inwestycji – informacje te powinny znaleźć się w dokumencie zawierającym kluczowe informacje. Z tych samych przyczyn należy jasno zaznaczyć dostępność i konsekwencje takiego wcześniejszego wyjścia z inwestycji. W szczególności należy wyjaśnić, czy takie konsekwencje wynikają z wyraźnie wskazanych opłat, kar lub ograniczeń praw do wyjścia z inwestycji czy też z faktu, że wartość danego PRIIP, z którego inwestor chce wyjść, jest wyjątkowo uzależniona od momentu wyjścia z inwestycji.
- (15) Ze względu na fakt, że dokument zawierający kluczowe informacje może być również wykorzystywany przez inwestorów indywidualnych jako podsumowanie głównych cech PRIIP, powinien on zawierać wyraźne informacje na temat tego, w jaki sposób można złożyć skargę dotyczącą produktu lub zachowania twórcy PRIIP lub osoby doradzającej w zakresie danego produktu lub go sprzedającej.

- (16) Niektórzy inwestorzy indywidualni mogą chcieć uzyskać dalsze informacje na temat szczególnych aspektów PRIIP. Dokument zawierający kluczowe informacje powinien zatem zawierać jasne i szczegółowe odniesienia do miejsc, gdzie można znaleźć dalsze szczegółowe informacje, w przypadku gdy zgodnie z rozporządzeniem (UE) nr 1286/2014 należy uwzględnić takie informacje w dokumencie zawierającym kluczowe informacje. Jeżeli zgodnie z prawem krajowym lub prawem Unii twórca PRIIP ma obowiązek ujawnić pewne inne informacje, należy poinformować inwestora indywidualnego o tym fakcie oraz o sposobie, w jaki można uzyskać takie inne dokumenty, nawet jeżeli są one udostępniane jedynie na żądanie. Aby zapewnić jak największą zwięzłość dokumentu zawierającego kluczowe informacje, odnośnik do takich innych dokumentów można udostępnić na stronie internetowej, pod warunkiem że ich istnienie zostanie wyraźnie zaznaczone i że można uzyskać do nich dostęp za pomocą takiej strony internetowej.
- (17) Dokument zawierający kluczowe informacje dla PRIIP oferującego wiele bazowych wariantów inwestycyjnych nie może być przedstawiony w takim samym formacie jak dokument zawierający kluczowe informacje dla innego PRIIP, ponieważ każdy bazowy wariant inwestycyjny charakteryzuje się specyficznym profilem ryzyka, wynikami i kosztami, co uniemożliwia zawarcie wszystkich niezbędnych informacji w pojedynczym, zwięzłym, odrębnym dokumencie. Bazowe warianty inwestycyjne mogą obejmować inwestycje w PRIIP lub inne inwestycje o podobnym charakterze bądź zestandaryzowane portfele inwestycji bazowych. Tego rodzaju bazowe warianty inwestycyjne mogą charakteryzować się różnymi ryzykami, zyskami i kosztami. W zależności od charakteru i liczby bazowych wariantów inwestycyjnych twórca PRIIP powinien zatem mieć możliwość, jeżeli uważa to za stosowne, przygotowania osobnych dokumentów zawierających kluczowe informacje dla każdego wariantu. Wspomniane dokumenty zawierające kluczowe informacje powinny również zawierać ogólne informacje na temat PRIIP.
- (18) Jeżeli twórca PRIIP nie uzna za stosowne sporządzenia dla inwestorów indywidualnych dokumentów zawierających kluczowe informacje dla każdego wariantu, należy dostarczyć osobno szczegółowe informacje na temat bazowych wariantów inwestycyjnych oraz ogólne informacje na temat PRIIP. Aby uniknąć nieporozumień, ogólne informacje na temat PRIIP przedstawione w dokumencie zawierającym kluczowe informacje powinny wskazywać zakres ryzyka, wyników i kosztów, jakich można się spodziewać w odniesieniu do różnych oferowanych bazowych wariantów inwestycyjnych. Ponadto szczegółowe informacje na temat bazowych wariantów inwestycyjnych powinny zawsze odzwierciedlać cechy PRIIP, za pośrednictwem których oferowane są bazowe warianty inwestycyjne. Tego rodzaju szczegółowe informacje można przedstawiać w różnych formach, na przykład w formie pojedynczego dokumentu zawierającego niezbędne informacje na temat wszystkich poszczególnych bazowych wariantów inwestycyjnych lub w formie odrębnych dokumentów dla każdego bazowego wariantu inwestycyjnego. Funduszom UCITS lub funduszom innym niż UCITS, do których zastosowanie mają art. 78–81 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/65/WE⁽²⁾ w odniesieniu do formatu i treści dokumentu zawierającego kluczowe informacje na ich temat, przyznaje się okres przejściowy na podstawie rozporządzenia (UE) nr 1286/2014. W celu zapewnienia spójnych środków przejściowych w odniesieniu do tych funduszy twórcy PRIIP powinni mieć możliwość dalszego wykorzystywania dokumentów zawierających kluczowe informacje w przypadku PRIIP oferujących tego typu fundusze jako jedyne bazowe warianty inwestycyjne lub wraz z innymi bazowymi wariantami inwestycyjnymi. W przypadku gdy twórcy PRIIP zdecydują się wykorzystywać dokumenty zawierające kluczowe informacje w przypadku PRIIP oferujących tego typu fundusze wraz z innymi wariantami inwestycyjnymi, wówczas ogólny dokument zawierający kluczowe informacje powinien zawierać wskazanie jednolitego zakresu klas ryzyka w formie skali ryzyka dla danego PRIIP. Zakres klas ryzyka wszystkich bazowych wariantów inwestycyjnych oferowany w ramach danego PRIIP powinien łączyć syntetyczny wskaźnik ryzyka i zysku zgodnie z art. 8 rozporządzenia Komisji (UE) nr 583/2010⁽³⁾ w przypadku funduszy UCITS lub funduszy innych niż UCITS oraz ogólny wskaźnik ryzyka zgodnie z niniejszym rozporządzeniem w przypadku innych bazowych wariantów inwestycyjnych. W przypadku gdy PRIIP oferuje jako warianty inwestycyjne wyłącznie fundusze UCITS lub fundusze inne niż UCITS, wówczas twórca PRIIP powinien mieć możliwość korzystania z prezentacji i metodyki zgodnie z art. 10 rozporządzenia (UE) nr 583/2010. Bez względu na wybraną formę szczegółowe informacje powinny być zawsze spójne z informacjami znajdującymi się w dokumencie zawierającym kluczowe informacje.
- (19) Twórcy PRIIP muszą przygotowywać dokładne, rzetelne i przejrzyste dokumenty zawierające kluczowe informacje, które nie wprowadzają w błąd. Inwestor indywidualny powinien móc opierać się na informacjach zawartych w dokumencie przy podejmowaniu decyzji inwestycyjnej, również w miesiącach i latach następujących po pierwotnym opracowaniu dokumentu zawierającego kluczowe informacje, w odniesieniu do tych PRIIP, które są nadal dostępne dla inwestorów indywidualnych. W związku z tym należy ustanowić normy w celu zapewnienia terminowego i odpowiedniego przeglądu i zmiany dokumentów zawierających kluczowe informacje, tak by zagwarantować, że dokumenty te są dokładne, rzetelne i przejrzyste.
- (20) Dane wykorzystywane do przygotowania informacji znajdujących się w dokumencie zawierającym kluczowe informacje, takie jak dane dotyczące kosztów, ryzyka i scenariuszy dotyczących wyników, mogą zmieniać się

(²) Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/65/WE z dnia 13 lipca 2009 r. w sprawie koordynacji przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych odnoszących się do przedsiębiorstw zbiorowego inwestowania w zbywalne papiery wartościowe (UCITS) (wersja przekształcona) (Dz.U. L 302 z 17.11.2009, s. 32).

(³) Rozporządzenie Komisji (UE) nr 583/2010 z dnia 1 lipca 2010 r. w sprawie wykonania dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/65/WE w zakresie kluczowych informacji dla inwestorów i warunków, które należy spełnić w przypadku dostarczania kluczowych informacji dla inwestorów lub prospektu emisyjnego na trwałym nośniku innym niż papier lub za pośrednictwem strony internetowej (Dz.U. L 176 z 10.7.2010, s. 1).

w czasie. Zmieniające się dane mogą prowadzić do zmian w informacji, jakie należy zawrzeć w dokumencie, na przykład do zmiany wskaźników ryzyka lub kosztów. Z tego względu twórcy PRIIP powinni ustalić procedury okresowego przeglądu informacji znajdujących się w dokumencie zawierającym kluczowe informacje. Procedury takie powinny obejmować ocenę dotyczącą tego, czy zmiany danych będą wymagały zmiany i ponownej publikacji dokumentu. Podejście stosowane przez twórców PRIIP powinno odzwierciedlać zakres, w jakim zmieniają się informacje, jakie należy uwzględnić w dokumencie zawierającym kluczowe informacje, na przykład w przypadku giełdowych instrumentów pochodnych, takich jak zestandaryzowane kontrakty terminowe typu future, opcje kupna lub opcje sprzedaży, stałe aktualizowanie dokumentu zawierającego kluczowe informacje nie powinno być konieczne, ponieważ wymagane dla tych instrumentów informacje dotyczące ryzyka, zysków i kosztów nie będą się zmieniać. Okresowe przeglądy mogą być niewystarczające w przypadkach, w których twórca PRIIP dowie się lub powinien się dowiedzieć o zmianach nieobjętych procedurą okresowego przeglądu, które mogą w znacznym stopniu wpłynąć na informacje znajdujące się w dokumencie zawierającym kluczowe informacje, na przykład istotne dla inwestorów indywidualnych zmiany ujawnionej wcześniej polityki lub strategii inwestycyjnej PRIIP lub znaczne zmiany w strukturze kosztów lub profilu ryzyka. Z tej przyczyny twórcy PRIIP powinni również mieć obowiązek ustalić procedury identyfikowania sytuacji, w których należy dokonać doraźnego przeglądu i doraźnej zmiany informacji znajdujących się w dokumencie zawierającym kluczowe informacje.

- (21) Jeżeli w trakcie okresowego lub doraźnego przeglądu dokumentu zawierającego kluczowe informacje wykryte zostaną zmiany w informacjach, jakie należy przedstawiać w dokumencie, lub jeżeli przegląd ten wykaże, że informacje znajdujące się w dokumencie zawierającym kluczowe informacje nie są już dokładne, rzetelne i przejrzyste, a także mogą wprowadzać w błąd, twórca PRIIP powinien mieć obowiązek dokonania zmiany dokumentu zawierającego kluczowe informacje, aby uwzględnić takie zmienione informacje.
- (22) Ze względu na fakt, że zmiany mogą być istotne dla inwestorów indywidualnych oraz ich późniejszej alokacji aktywów inwestycyjnych, inwestorzy indywidualni powinni mieć możliwość łatwego odnalezienia nowego dokumentu zawierającego kluczowe informacje, który w związku z tym należy opublikować na stronie internetowej twórcy PRIIP i zadbać o jego wyraźną identyfikowalność. W miarę możliwości twórca PRIIP powinien informować inwestorów indywidualnych o każdorazowej zmianie dokumentów zawierających kluczowe informacje, na przykład za pośrednictwem list mailingowych lub powiadomień wysyłanych w wiadomości elektronicznej.
- (23) Aby zapewnić spójne przestrzeganie terminów dostarczania dokumentów zawierających kluczowe informacje w całej Unii, twórcy PRIIP powinni mieć obowiązek dostarczać dokumenty zawierające kluczowe informacje z należyтым wyprzedzeniem, zanim inwestorzy indywidualni zaczną być związani jakąkolwiek umową lub ofertą dotyczącą takiego PRIIP.
- (24) Dokumenty zawierające kluczowe informacje należy udostępniać inwestorom indywidualnym z wystarczającym wyprzedzeniem przed podjęciem przez nich decyzji inwestycyjnej, tak aby mogli oni zrozumieć i uwzględnić istotne informacje o PRIIP przy podejmowaniu takiej decyzji. Ponieważ decyzję inwestycyjną podejmuje się przed rozpoczęciem obowiązkowego okresu odstąpienia, dokument zawierający kluczowe informacje należy przekazać przed rozpoczęciem takiego okresu.
- (25) Wprowadzając we wszystkich przypadkach inwestorzy indywidualni powinni otrzymywać dokumenty zawierające kluczowe informacje z należyтым wyprzedzeniem, zanim zaczną być związani jakąkolwiek umową lub ofertą dotyczącą PRIIP, czas, jaki można uznać za wystarczające wyprzedzenie, aby inwestor indywidualny mógł zrozumieć i uwzględnić otrzymane informacje, może być różny ze względu na różne potrzeby, doświadczenie i wiedzę poszczególnych inwestorów indywidualnych. Osoba doradzająca w zakresie PRIIP lub go sprzedająca powinna zatem uwzględnić takie czynniki w odniesieniu do poszczególnych inwestorów indywidualnych podczas ustalania, ile czasu będą potrzebować ci inwestorzy indywidualni, aby przeanalizować treść dokumentu zawierającego kluczowe informacje.
- (26) Aby podjąć świadomą decyzję inwestycyjną, inwestor indywidualny może potrzebować dodatkowego czasu na przeanalizowanie dokumentu zawierającego kluczowe informacje na temat skomplikowanego PRIIP lub PRIIP, którego inwestor nie zna. W związku z powyższym należy uwzględnić takie czynniki przy ustalaniu, co oznacza przekazanie dokumentu zawierającego kluczowe informacje z należyтым wyprzedzeniem.
- (27) Podczas rozważania zakresu kryterium należytego wyprzedzenia należy również uwzględnić pilny charakter sytuacji, na przykład gdy zakup PRIIP po danej cenie jest ważny dla inwestora indywidualnego, a cena jest uzależniona od momentu realizacji transakcji.
- (28) Ze względów spójności oraz w celu zapewnienia sprawnego funkcjonowania rynków finansowych konieczne jest, aby przepisy niniejszego rozporządzenia oraz przepisy ustanowione rozporządzeniem (UE) nr 1286/2014 były stosowane od tej samej daty.
- (29) Podstawę niniejszego rozporządzenia stanowi projekt regulacyjnych standardów technicznych przekazany Komisji przez Europejski Urząd Nadzoru Bankowego, Europejski Urząd Nadzoru Ubezpieczeń i Pracowniczych Programów Emerytalnych oraz Europejski Urząd Nadzoru Giełd i Papierów Wartościowych („Europejskie Urzędy Nadzoru”).
- (30) Europejskie Urzędy Nadzoru przeprowadziły otwarte konsultacje publiczne na temat projektu regulacyjnych standardów technicznych, który stanowi podstawę niniejszego rozporządzenia, dokonały analizy potencjalnych

powiązanych kosztów i korzyści oraz zwróciły się o opinię do Bankowej Grupy Interesariuszy powołanej zgodnie z art. 37 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1093/2010 ⁽⁴⁾, do Grupy Interesariuszy z Sektora Ubezpieczeń i Reasekuracji powołanej zgodnie z art. 37 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1094/2010 ⁽⁵⁾ oraz do Grupy Interesariuszy z Sektora Giełd i Papierów Wartościowych powołanej zgodnie z art. 37 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1095/2010 ⁽⁶⁾,

PRZYJMUJE NINIEJSZE ROZPORZĄDZENIE:

ROZDZIAŁ I

TREŚĆ I PREZENTACJA DOKUMENTU ZAWIERAJĄCEGO KLUCZOWE INFORMACJE

Artykuł 1

Część zawierająca informacje ogólne

Część dokumentu zawierającego kluczowe informacje odnosząca się do danych identyfikacyjnych twórcy PRIIP oraz jego właściwego organu zawiera wszystkie niżej wymienione informacje:

- a) nazwę PRIIP nadaną przez twórcę PRIIP oraz międzynarodowy kod identyfikujący papier wartościowy lub niepowtarzalny identyfikator produktu, jeżeli takowe istnieją;
- b) nazwę prawną twórcy PRIIP;
- c) adres strony internetowej twórcy PRIIP, na której inwestorzy indywidualni znajdą informacje dotyczące tego, jak skontaktować się z twórcą PRIIP, oraz numer telefonu;
- d) nazwę właściwego organu odpowiedzialnego za sprawowanie nadzoru nad twórcą PRIIP w zakresie dokumentu zawierającego kluczowe informacje;
- e) datę sporządzenia lub – w przypadku gdy dokument zawierający kluczowe informacje został następnie zmieniony – datę ostatniej zmiany dokumentu zawierającego kluczowe informacje.

Informacje zawarte w części, o której mowa w akapicie pierwszym, obejmują również ostrzeżenie przed błędnym zrozumieniem, o którym mowa w art. 8 ust. 3 lit. b) rozporządzenia (UE) nr 1286/2014, w przypadku gdy PRIIP spełnia jeden z następujących warunków:

- a) jest ubezpieczeniowym produktem inwestycyjnym, który nie spełnia wymogów ustanowionych w art. 30 ust. 3 lit. a) dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/97 ⁽⁷⁾;
- b) jest PRIIP, który nie spełnia wymogów ustanowionych w art. 25 ust. 4 lit. a) ppkt (i)-(vi) dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/65/UE ⁽⁸⁾.

Artykuł 2

Część zatytułowana „Co to za produkt?”

1. Informacje dotyczące rodzaju PRIIP znajdujące się w części zatytułowanej „Co to za produkt?” dokumentu zawierającego kluczowe informacje opisują formę prawną tego produktu.

⁽⁴⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1093/2010 z dnia 24 listopada 2010 r. w sprawie ustanowienia Europejskiego Urzędu Nadzoru (Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego), zmiany decyzji nr 716/2009/WE oraz uchylenia decyzji Komisji 2009/78/WE (Dz.U. L 331 z 15.12.2010, s. 12).

⁽⁵⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1094/2010 z dnia 24 listopada 2010 r. w sprawie ustanowienia Europejskiego Urzędu Nadzoru (Europejskiego Urzędu Nadzoru Ubezpieczeń i Pracowniczych Programów Emerytalnych), zmiany decyzji nr 716/2009/WE i uchylenia decyzji Komisji 2009/79/WE (Dz.U. L 331 z 15.12.2010, s. 48).

⁽⁶⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1095/2010 z dnia 24 listopada 2010 r. w sprawie ustanowienia Europejskiego Urzędu Nadzoru (Europejskiego Urzędu Nadzoru Giełd i Papierów Wartościowych), zmiany decyzji nr 716/2009/WE i uchylenia decyzji Komisji 2009/77/WE (Dz.U. L 331 z 15.12.2010, s. 84).

⁽⁷⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/97 z dnia 20 stycznia 2016 r. w sprawie dystrybucji ubezpieczeń (Dz.U. L 26 z 2.2.2016, s. 19).

⁽⁸⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/65/UE z dnia 15 maja 2014 r. w sprawie rynków instrumentów finansowych oraz zmieniająca dyrektywę 2002/92/WE i dyrektywę 2011/61/UE (Dz.U. L 173 z 12.6.2014, s. 349)

2. Informacje określające cele PRIIP i środki osiągnięcia tych celów znajdujące się w części zatytułowanej „Co to za produkt?” dokumentu zawierającego kluczowe informacje są podsumowane w zwięzły, jasny i łatwy do zrozumienia sposób. Informacje takie określają główne czynniki, od których zależy zwrot, bazowe aktywa inwestycyjne lub wartości referencyjne, sposób, w jaki ustala się zwrot, a także związek między zwrotem z PRIIP i zwrotem z bazowych aktywów inwestycyjnych lub wartości referencyjnych. Wspomniane informacje odzwierciedlają związek między zalecanym okresem utrzymania a profilem ryzyka i zysku PRIIP.

Jeżeli liczba aktywów lub wartości referencyjnych, o których mowa w akapicie pierwszym, jest taka, że nie można przedstawić szczegółowych odniesień do nich wszystkich w dokumencie zawierającym kluczowe informacje, należy jedynie określić segmenty rynku lub rodzaje instrumentów odnoszące do bazowych aktywów inwestycyjnych lub wartości referencyjnych.

3. Opis rodzaju inwestora indywidualnego, z myślą o którym dany PRIIP jest wprowadzany do obrotu, znajdujący się w części zatytułowanej „Co to za produkt?” dokumentu zawierającego kluczowe informacje obejmuje dane dotyczące docelowych inwestorów indywidualnych określonych przez twórcę PRIIP, szczególnie w zależności od potrzeb, cech i celów rodzaju klienta, z którym PRIIP jest zgodny. Ustalenie to przeprowadzane jest na podstawie zdolności inwestorów indywidualnych do poniesienia straty inwestycyjnej, ich preferencji dotyczących horyzontu inwestycyjnego, ich teoretycznej wiedzy na temat PRIIP, ich dotychczasowych doświadczeń związanych z PRIIP, sytuacji na rynkach finansowych, a także na podstawie potrzeb, cech i celów potencjalnych klientów końcowych.

4. Szczegółowe informacje na temat świadczeń ubezpieczeniowych w części zatytułowanej „Co to za produkt?” dokumentu zawierającego kluczowe informacje obejmują: ogólne podsumowanie kluczowych cech umowy ubezpieczenia, w tym definicje każdego świadczenia, wraz z oświadczeniem wskazującym, że wartość tych świadczeń jest wskazana w części zatytułowanej „Jakie są ryzyka i możliwe korzyści?”, informacje odzwierciedlające typowe cechy biometryczne docelowego inwestora indywidualnego, przedstawiające składkę ogólną, składkę z tytułu ryzyka biometrycznego stanowiącą część składki ogólnej oraz albo wpływ składki z tytułu ryzyka biometrycznego na zwrot z inwestycji na koniec zalecanego okresu utrzymania, albo wpływ części kosztowej składki z tytułu ryzyka biometrycznego uwzględnionej w kosztach powtarzających się w tabeli „Koszty w czasie” obliczonych zgodnie z załącznikiem VII. Jeżeli składka jest wpłacana w formie pojedynczej kwoty ryczałtowej, dane szczegółowe obejmują zainwestowaną kwotę. Jeżeli składka jest wpłacana okresowo, w informacjach uwzględnia się liczbę okresowych wpłat, szacowaną średnią składkę z tytułu ryzyka biometrycznego jako odsetek składki rocznej oraz szacowaną średnią zainwestowaną kwotę.

Dane szczegółowe, o których mowa w akapicie pierwszym, obejmują również wyjaśnienie wpływu płatności składek ubezpieczeniowych, równoważnego szacunkowej wartości świadczeń ubezpieczeniowych, na zwrot z inwestycji dla inwestora indywidualnego.

5. Informacje dotyczące okresu PRIIP znajdujące się w części zatytułowanej „Co to za produkt?” dokumentu zawierającego kluczowe informacje obejmują wszystkie poniższe elementy:

- a) termin zapadalności PRIIP lub wskazanie, że nie istnieje termin zapadalności;
- b) wskazanie, czy twórca PRIIP jest uprawniony do jednostronnego rozwiązania PRIIP;
- c) opis warunków, na jakich PRIIP może zostać automatycznie rozwiązany, oraz daty jego rozwiązania, jeżeli są znane.

Artykuł 3

Część zatytułowana „Jakie są ryzyka i możliwe korzyści?”

1. W części zatytułowanej „Jakie są ryzyka i możliwe korzyści?” dokumentu zawierającego kluczowe informacje twórcy PRIIP stosują metodę prezentacji ryzyka określoną w załączniku II, zawierają techniczne aspekty prezentacji ogólnego wskaźnika ryzyka, jak określono w załączniku III, oraz zachowują zgodność z wytycznymi technicznymi, formatami i metodyką prezentacji scenariuszy dotyczących wyników określonymi w załącznikach IV i V.

2. W części zatytułowanej „Jakie są ryzyka i możliwe korzyści?” dokumentu zawierającego kluczowe informacje twórcy PRIIP przedstawiają następujące dane:

- a) poziom ryzyka PRIIP przedstawiony jako klasa ryzyka z zastosowaniem ogólnego wskaźnika ryzyka o skali liczbowej od 1 do 7;

- b) wyraźne odniesienie do każdego niepłynnego PRIIP lub PRIIP stwarzającego ryzyko płynności o istotnym znaczeniu, jak określono w załączniku II część 4, w formie ostrzeżenia o takim ryzyku zawartego w prezentacji ogólnego wskaźnika ryzyka;
- c) opisowe wyjaśnienie poniżej ogólnego wskaźnika ryzyka, w którym wyjaśnia się, że w przypadku gdy PRIIP jest denominowany w walucie innej niż waluta państwa członkowskiego, w którym PRIIP jest wprowadzany do obrotu, zwrot – jeżeli jest przedstawiony w walucie urzędowej państwa członkowskiego, w którym PRIIP jest wprowadzany do obrotu – może ulegać zmianom w zależności od wahań kursu walutowego;
- d) krótki opis profilu ryzyka i zysku PRIIP oraz ostrzeżenie, że ryzyko stwarzane przez PRIIP może być znacznie wyższe niż przedstawiane za pomocą ogólnego wskaźnika ryzyka, w przypadku gdy PRIIP nie jest utrzymywany, w stosownym przypadku, do terminu zapadalności lub przez zalecany okres utrzymywania;
- e) w przypadku PRIIP z umownie ustalonymi karami za wcześniejsze wyjście z inwestycji lub długimi okresami wyjścia z inwestycji – odniesienie do właściwych warunków bazowych w części zatytułowanej „Ile czasu powinienem posiadać produkt i czy mogę wcześniej wypłacić pieniądze?”;
- f) wskazanie możliwej maksymalnej straty oraz informacja o tym, że inwestycja może przynieść straty, jeżeli nie będzie chroniona lub w przypadku gdy twórca PRIIP nie ma możliwości wypłaty, lub o tym, że mogą być wymagane niezbędne dodatkowe dopłaty inwestycyjne do inwestycji początkowej i że całkowita strata może znacznie przekroczyć łączną sumę inwestycji początkowej.
3. Twórcy PRIIP przedstawiają cztery odpowiednie scenariusze dotyczące wyników, zgodnie z załącznikiem V, w części zatytułowanej „Jakie są ryzyka i możliwe korzyści?” dokumentu zawierającego kluczowe informacje. Wspomniane cztery scenariusze dotyczące wyników to: scenariusz warunków skrajnych, scenariusz niekorzystny, scenariusz umiarkowany i scenariusz korzystny.
4. W odniesieniu do ubezpieczeniowych produktów inwestycyjnych w części zatytułowanej „Jakie są ryzyka i możliwe korzyści?” dokumentu zawierającego kluczowe informacje należy przedstawić dodatkowy scenariusz dotyczący wyników, odzwierciedlający świadczenie ubezpieczeniowe, jakie otrzymuje beneficjent w przypadku wystąpienia zdarzenia ubezpieczeniowego objętego takim produktem.
5. W przypadku PRIIP, które są kontraktami terminowymi typu future, opcjami kupna lub opcjami sprzedaży będącymi przedmiotem obrotu na rynku regulowanym lub na rynku państwa trzeciego uznawanym za równoważny rynkowi regulowanemu zgodnie z art. 28 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 600/2014⁽⁹⁾, wartości w scenariuszach dotyczących wyników przedstawia się w postaci wykresów struktury wypłat, jak określono w załączniku V, w części zatytułowanej „Jakie są ryzyka i możliwe korzyści?” dokumentu zawierającego kluczowe informacje.

Artykuł 4

Część zatytułowana „Co się stanie, jeśli [nazwa twórcy PRIIP] nie ma możliwości wypłaty?”

W części zatytułowanej „Co się stanie, jeśli [nazwa twórcy PRIIP] nie ma możliwości wypłaty?” dokumentu zawierającego kluczowe informacje twórca PRIIP przedstawia następujące dane:

- a) wskazanie, czy inwestor indywidualny może ponieść stratę finansową w związku z niewykonaniem zobowiązania przez twórcę PRIIP lub przez podmiot inny niż twórca PRIIP, a także dane identyfikacyjne tego podmiotu;
- b) wyjaśnienie, czy strata, o której mowa w lit. a), jest objęta systemem rekompensat lub gwarancji dla inwestorów, a także czy istnieją jakiegokolwiek ograniczenia lub warunki, którym te rekompensaty lub gwarancje podlegają.

Artykuł 5

Część zatytułowana „Jakie są koszty?”

1. W części zatytułowanej „Jakie są koszty?” dokumentu zawierającego kluczowe informacje twórca PRIIP przedstawia następujące dane:

- a) metodykę obliczania kosztów określoną w załączniku VI;
- b) tabele „Koszty w czasie” i „Struktura kosztów” w odniesieniu do informacji o kosztach, jak określono w załączniku VII zgodnie z zawartymi w nim właściwymi wytycznymi technicznymi.

⁽⁹⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 600/2014 z dnia 15 maja 2014 r. w sprawie rynków instrumentów finansowych oraz zmieniające rozporządzenie (UE) nr 648/2012 (Dz.U. L 173 z 12.6.2014, s. 84).

2. W tabeli „Koszty w czasie” w części zatytułowanej „Jakie są koszty?” dokumentu zawierającego kluczowe informacje twórcy PRIIP podają ogólny wskaźnik kosztów dla łącznych zagregowanych kosztów PRIIP w formie jednej liczby w wartościach pieniężnych i procentowych w odniesieniu do różnych okresów określonych w załączniku VI.
3. W tabeli „Struktura kosztów” w części zatytułowanej „Jakie są koszty?” dokumentu zawierającego kluczowe informacje twórcy PRIIP określają następujące dane:
- wszelkie koszty jednorazowe, takie jak koszty wejścia i wyjścia, wyrażone w wartościach procentowych;
 - wszelkie koszty powtarzające się, takie jak roczne koszty transakcji portfelowych i inne roczne powtarzające się koszty, wyrażone w wartościach procentowych;
 - wszelkie koszty dodatkowe, takie jak opłaty za wyniki czy premia motywacyjna, wyrażone w wartościach procentowych.
4. Twórcy PRIIP umieszczają opis każdego z poszczególnych kosztów z tabeli „Struktura kosztów” w części zatytułowanej „Jakie są koszty?” dokumentu zawierającego kluczowe informacje, określając, kiedy i w jaki sposób koszty takie mogą różnić się od faktycznych kosztów, jakie inwestor indywidualny może ponieść, oraz kiedy i w jaki sposób koszty te mogą zależeć od tego, czy inwestor indywidualny skorzysta lub nie z określonych opcji.

Artykuł 6

Część zatytułowana „Ile czasu powinienem posiadać produkt i czy mogę wcześniej wypłacić pieniądze?”

W części zatytułowanej „Ile czasu powinienem posiadać produkt i czy mogę wcześniej wypłacić pieniądze?” dokumentu zawierającego kluczowe informacje twórcy PRIIP przedstawiają następujące dane:

- krótki opis przyczyn wyboru zalecanego lub minimalnego wymaganego okresu utrzymywania;
- opis procedury wyjścia z inwestycji oraz informację, kiedy wyjście z inwestycji jest możliwe, w tym wskazanie wpływu wczesnego spieniężania na profil ryzyka lub wyników PRIIP, bądź też na stosowanie gwarancji kapitału;
- informacje dotyczące wszelkich opłat i kar, które są nakładane w związku z wyjściem z inwestycji przed terminem zapadalności lub przed innym określonym terminem innym niż zalecany okres utrzymywania, w tym wzajemne odniesienie do informacji na temat kosztów, które mają zostać zawarte w dokumencie zawierającym kluczowe informacje zgodnie z art. 5, a także wyjaśnienie wpływu takich opłat i kar w odniesieniu do różnych okresów utrzymywania produktu.

Artykuł 7

Część zatytułowana „Jak mogę złożyć skargę?”

W części zatytułowanej „Jak mogę złożyć skargę?” dokumentu zawierającego kluczowe informacje twórcy PRIIP przedstawiają w formie skróconej następujące informacje:

- kroki, jakie należy podjąć, aby złożyć skargę dotyczącą produktu lub zachowania twórcy PRIIP lub osoby doradzającej w zakresie danego produktu lub go sprzedającej;
- odnośnik do odpowiedniej strony internetowej dotyczącej takich skarg;
- aktualny adres pocztowy i adres e-mail, na które można kierować takie skargi.

Artykuł 8

Część zatytułowana „Inne istotne informacje”

- W części zatytułowanej „Inne istotne informacje” dokumentu zawierającego kluczowe informacje twórcy PRIIP wskazują wszelkie dodatkowe dokumenty zawierające informacje, które mogą zostać udostępnione, oraz informują, czy takie dodatkowe dokumenty są udostępniane z mocy prawa czy wyłącznie na wniosek inwestora indywidualnego.

2. Informacje zawarte w części zatytułowanej „Inne istotne informacje” dokumentu zawierającego kluczowe informacje mogą być przedstawione w formie skróconym i zawierają odnośnik do strony internetowej, na której udostępniane są dodatkowe szczegółowe dane inne niż dokumenty, o których mowa w ust. 1.

Artykuł 9

Wzór

Twórcy PRIIP przedstawiają dokument zawierający kluczowe informacje za pomocą wzoru określonego w załączniku I. Wzór należy wypełnić zgodnie z wymogami określonymi w niniejszym rozporządzeniu delegowanym oraz w rozporządzeniu (UE) nr 1286/2014.

ROZDZIAŁ II

PRZEPISY SZCZEGÓŁOWE W ZAKRESIE DOKUMENTU ZAWIERAJĄCEGO KLUCZOWE INFORMACJE

Artykuł 10

PRIIP oferujące różne warianty inwestycyjne

W przypadku gdy dany PRIIP oferuje różne bazowe warianty inwestycyjne, a informacji dotyczących tych bazowych wariantów inwestycyjnych nie można przedstawić w pojedynczym, zwięzłym, odrębnym dokumencie zawierającym kluczowe informacje, twórcy PRIIP sporządzają jeden z następujących dokumentów:

- a) dokument zawierający kluczowe informacje dla każdego bazowego wariantu inwestycyjnego w ramach PRIIP, w którym znajdują się informacje o PRIIP zgodnie z rozdziałem I;
- b) ogólny dokument zawierający kluczowe informacje opisujący PRIIP zgodnie z rozdziałem I, chyba że przepisy art. 11–14 stanowią inaczej.

Artykuł 11

Część zatytułowana „Co to za produkt?” w ogólnym dokumencie zawierającym kluczowe informacje

W części zatytułowanej „Co to za produkt?”, w drodze odstępstwa od art. 2 ust. 2 i 3, twórcy PRIIP umieszczają:

- a) opis rodzajów bazowych wariantów inwestycyjnych, z uwzględnieniem segmentów rynku lub rodzajów instrumentów, a także głównych czynników, od których zależy zwrot;
- b) oświadczenie wskazujące, że rodzaj inwestorów, z myślą o których dany PRIIP jest wprowadzany do obrotu, różni się w zależności od bazowego wariantu inwestycyjnego;
- c) wskazanie, gdzie można znaleźć szczegółowe informacje na temat każdego bazowego wariantu inwestycyjnego.

Artykuł 12

Część zatytułowana „Jakie są ryzyka i możliwe korzyści?” w ogólnym dokumencie zawierającym kluczowe informacje

1. W części zatytułowanej „Jakie są ryzyka i możliwe korzyści?”, w drodze odstępstwa od art. 3 ust. 2 lit. a) i art. 3 ust. 3, twórcy PRIIP określają następujące dane:

- a) ramach PRIIP z zastosowaniem ogólnego wskaźnika ryzyka o skali liczbowej od 1 do 7 zgodnie z załącznikiem III; zakres klas ryzyka wszystkich bazowych wariantów inwestycyjnych oferowanych w
- b) oświadczenie wskazujące, że ryzyko i zwrot z inwestycji różnią się w zależności od bazowego wariantu inwestycyjnego;

- c) krótki opis tego, w jaki sposób wyniki PRIIP w ujęciu ogólnym zależą od bazowych wariantów inwestycyjnych;
- d) wskazanie, gdzie można znaleźć szczegółowe informacje na temat każdego bazowego wariantu inwestycyjnego.

2. W przypadku gdy twórcy PRIIP stosują dokument zawierający kluczowe informacje zgodnie z art. 14 ust. 2 do celów określenia klas ryzyka, o których mowa w ust. 1 lit. a), wykorzystują oni syntetyczny wskaźnik ryzyka i zysku zgodnie z art. 8 rozporządzenia (UE) nr 583/2010 w odniesieniu do funduszy UCITS lub funduszy innych niż UCITS jako bazowych wariantów inwestycyjnych.

Artykuł 13

Część zatytułowana „Jakie są koszty?” w ogólnym dokumencie zawierającym kluczowe informacje

1. W części zatytułowanej „Jakie są koszty?”, w drodze odstępstwa od art. 5 ust. 1 lit. b), twórcy PRIIP określają następujące dane:

- a) zakres kosztów związanych z PRIIP w tabelach „Koszty w czasie” i „Struktura kosztów” określonych w załączniku VII;
- b) oświadczenie wskazujące, że koszty dla inwestora indywidualnego różnią się w zależności od bazowego wariantu inwestycyjnego;
- c) wskazanie, gdzie można znaleźć szczegółowe informacje na temat każdego bazowego wariantu inwestycyjnego.

2. Niezależnie od wymogów określonych w art. 5 ust. 1 lit. a) oraz na zasadzie odstępstwa od przepisów zawartych w załączniku VI pkt 12–20, w przypadku gdy twórcy PRIIP wykorzystują dokument zawierający kluczowe informacje zgodnie z art. 14 ust. 2, mogą oni stosować w odniesieniu do istniejących funduszy UCITS lub funduszy innych niż UCITS metodykę określoną w załączniku VI pkt 21.

3. W przypadku gdy twórcy PRIIP wykorzystują dokument zawierający kluczowe informacje zgodnie z art. 14 ust. 2, a fundusze UCITS lub fundusze inne niż UCITS są jedynymi bazowymi wariantami inwestycyjnymi, na zasadzie odstępstwa od art. 5 mogą oni określać zakres opłat związanych z PRIIP zgodnie z art. 10 rozporządzenia (UE) nr 583/2010.

Artykuł 14

Szczegółowe informacje na temat każdego bazowego wariantu inwestycyjnego

1. W odniesieniu do szczegółowych informacji, o których mowa w art. 11, 12 i 13, twórcy PRIIP przedstawiają wszystkie poniższe dane dla każdego bazowego wariantu inwestycyjnego:

- a) ostrzeżenie przed błędnym zrozumieniem – w stosownych przypadkach;
- b) cele inwestycyjne, środki osiągnięcia tych celów oraz zakładany rynek docelowy zgodnie z art. 2 ust. 2 i 3;
- c) ogólny wskaźnik ryzyka, opisowe wyjaśnienie oraz scenariusze dotyczące wyników zgodnie z art. 3;
- d) prezentację kosztów zgodnie z art. 5.

2. Na zasadzie odstępstwa od ust. 1 twórcy PRIIP mogą wykorzystać dokument zawierający kluczowe informacje sporządzony zgodnie z art. 78–81 dyrektywy 2009/65/WE, aby przedstawić określone informacje do celów art. 11–13 niniejszego rozporządzenia delegowanego, jeżeli co najmniej jeden z bazowych wariantów inwestycyjnych, o których mowa w ust. 1, jest funduszem UCITS lub funduszem innym niż UCITS, o którym mowa w art. 32 rozporządzenia (UE) nr 1286/2014.

ROZDZIAŁ III

PRZEGLĄD I ZMIANA DOKUMENTU ZAWIERAJĄCEGO KLUCZOWE INFORMACJE

Artykuł 15

Przegląd

1. Twórcy PRIIP dokonują przeglądu informacji znajdujących się w dokumencie zawierającym kluczowe informacje każdorazowo, gdy następuje zmiana, która znacząco wpływa lub może wpływać na informacje znajdujące się w dokumencie zawierającym kluczowe informacje, i co najmniej raz na dwa miesiące, począwszy od daty pierwszej publikacji dokumentu zawierającego kluczowe informacje.

2. Przegląd, o którym mowa w ust. 1, służy zweryfikowaniu, czy informacje znajdujące się w dokumencie zawierającym kluczowe informacje są dokładne, rzetelne i przejrzyste i czy nie wprowadzają w błąd. W szczególności weryfikuje się następujące elementy:

- a) czy informacje zawarte w dokumencie zawierającym kluczowe informacje są zgodne z ogólnymi wymogami w zakresie formy i treści ustanowionymi w rozporządzeniu (UE) nr 1286/2014 lub ze szczególnymi wymogami w zakresie formy i treści ustanowionymi w niniejszym rozporządzeniu delegowanym;
- b) czy miara ryzyka rynkowego lub miara ryzyka kredytowego PRIIP uległy zmianie, w przypadku gdy taka zmiana ma połączony wpływ, który powodują konieczność przeniesienia danego PRIIP do innej klasy ogólnego wskaźnika ryzyka, niż ta, która została mu przypisana w dokumencie zawierającym kluczowe informacje, który podlega przeglądowi;
- c) czy średnia wartość zwrotu dla umiarkowanego scenariusza dotyczącego wyników PRIIP, wyrażona jako procentowy zwrot w ujęciu rocznym, zmieniła się o więcej niż pięć punktów procentowych.

3. Do celów ust. 1 twórcy PRIIP ustanawiają i utrzymują odpowiednie procedury w ciągu całego cyklu życia PRIIP, w przypadku gdy PRIIP jest nadal oferowany inwestorom indywidualnym, tak by niezwłocznie zidentyfikować wszelkie okoliczności, które mogą spowodować zmianę, która wpływa lub może wpływać na dokładność, prawdziwość i przejrzystości informacji znajdujących się w dokumencie zawierającym kluczowe informacje.

Artykuł 16

Zmiana

1. Twórcy PRIIP niezwłocznie dokonują zmiany dokumentu zawierającego kluczowe informacje, jeżeli w wyniku przeglądu na mocy art. 15 stwierdzono konieczność wprowadzenia zmian w dokumencie zawierającym kluczowe informacje.
2. Twórcy PRIIP zapewniają zaktualizowanie wszystkich części dokumentu zawierającego kluczowe informacje, których dotyczą takie zmiany.
3. Twórca PRIIP publikuje zmienioną wersję dokumentu zawierającego kluczowe informacje na swojej stronie internetowej.

ROZDZIAŁ IV

DOSTARCZENIE DOKUMENTU ZAWIERAJĄCEGO KLUCZOWE INFORMACJE

Artykuł 17

Warunki dotyczące należytego wyprzedzenia

1. Osoba doradzająca w zakresie PRIIP lub sprzedająca go dostarcza dokument zawierający kluczowe informacje wystarczająco wcześniej, aby zapewnić inwestorom indywidualnym należycie dużo czasu na zapoznanie się z treścią tego dokumentu, zanim zostaną oni związani jakąkolwiek umową lub ofertą dotyczącą danego PRIIP, niezależnie od tego, czy danemu inwestorowi indywidualnemu przysługuje okres odstąpienia.
2. Do celów przepisów ust. 1 osoba doradzająca w zakresie PRIIP lub sprzedająca go ocenia czas niezbędny dla każdego inwestora indywidualnego do zapoznania się z tym dokumentem zawierającym kluczowe informacje, biorąc pod uwagę następujące czynniki:
 - a) wiedzę i doświadczenie inwestora indywidualnego w zakresie danego PRIIP lub w zakresie PRIIP o podobnym charakterze lub stwarzających podobne ryzyka do ryzyk wynikających z danego PRIIP;
 - b) złożoność PRIIP;
 - c) jeżeli doradztwo lub sprzedaż wynikają z inicjatywy inwestora indywidualnego – wyraźnie wyrażoną przez inwestora indywidualnego chęć pilnego zawarcia proponowanej umowy lub oferty.

*Artykuł 18***Przepisy końcowe**

Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie dwudziestego dnia po jego opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Niniejsze rozporządzenie stosuje się od dnia 1 stycznia 2018 r.

Artykuł 14 ust. 2 stosuje się do dnia 31 grudnia 2019 r.

Niniejsze rozporządzenie wiąże w całości i jest bezpośrednio stosowane we wszystkich państwach członkowskich.

Sporządzono w Brukseli dnia 8 marca 2017 r.

W imieniu Komisji
Jean-Claude JUNCKER
Przewodniczący

ZAŁĄCZNIK I

WZÓR DOKUMENTU ZAWIERAJĄCEGO KLUCZOWE INFORMACJE

Twórcy PRIIP przestrzegają kolejności części i stosują tytuły podane we wzorze, w którym nie określono jednak parametrów długości poszczególnych części i umiejscowienia podziałów strony, z zastrzeżeniem maksymalnej długości wynoszącej trzy strony A4 po wydrukowaniu.

Dokument zawierający kluczowe informacje	
Cel	Poniższy dokument zawiera kluczowe informacje o danym produkcie inwestycyjnym. Nie jest to materiał marketingowy. Udzielenie tych informacji jest wymagane prawem, aby pomóc w zrozumieniu charakteru tego produktu inwestycyjnego oraz ryzyka, kosztów, potencjalnych zysków i strat z nim związanych, a także pomóc w porównywaniu go z innymi produktami.
Produkt	[nazwa produktu][nazwa twórcy PRIIP] [jeżeli dotyczy: kod ISIN lub niepowtarzalny identyfikator produktu][strona internetowa twórcy PRIIP] Aby uzyskać więcej informacji, należy zadzwonić pod nr tel. [nr telefonu][właściwy organ twórcy PRIIP w związku z dokumentem zawierającym kluczowe informacje][data sporządzenia dokumentu zawierającego kluczowe informacje]
	[ostrzeżenie (w stosownych przypadkach) Masz zamiar kupić produkt, który nie jest prosty i który może być trudny w zrozumieniu.]
Co to za produkt?	
Rodzaj	
Cele	
Docelowy inwestor indywidualny	
[Świadczenia ubezpieczeniowe i koszty]	
Jakie są ryzyka i możliwe korzyści?	
Wskaźnik ryzyka	Opis profilu ryzyka i zysku Ogólny wskaźnik ryzyka
ryzyka	Wzór ogólnego wskaźnika ryzyka i opisowe wyjaśnienia zgodnie z załącznikiem III, w tym informacje na temat możliwej maksymalnej straty: czy mogą stracić cały zainwestowany kapitał? Czy ponoszę ryzyko związane z dodatkowymi obciążeniami lub zobowiązaniami finansowymi? Czy istnieje ochrona kapitału przed ryzykiem rynkowym?
Scenariusze dotyczące wyników	Wzory scenariuszy dotyczących wyników i opisowe wyjaśnienia zgodnie z załącznikiem V, w tym – w stosownych przypadkach – informacje na temat warunków zwrotu dla inwestorów indywidualnych lub wbudowanych ograniczeń wyników oraz oświadczenie wskazujące, że przepisy podatkowe macierzystego państwa członkowskiego inwestora indywidualnego mogą wpływać na kwotę faktycznie przypadającą do wypłaty.

Co się stanie, jeśli [nazwa twórcy PRIIP] nie ma możliwości wypłaty?

Informacje dotyczące tego, czy istnieje system gwarancji, oraz nazwa gwaranta lub operatora systemu rekompensat dla inwestorów, a także ryzyka objęte i nieobjęte tym systemem

Jakie są koszty?

Koszty w czasie Wzór i opisowe wyjaśnienia zgodnie z załącznikiem VII.

Struktura kosztów Wzór i opisowe wyjaśnienia zgodnie z załącznikiem VII.
Opisowe wyjaśnienia dotyczące informacji, które należy zawrzeć w odniesieniu do innych kosztów dystrybucji.

Ile czasu powinienem posiadać produkt i czy mogę wcześniej wypłacić pieniądze?

Zalecany [minimalny wymagany] okres utrzymywania: [x]

Informacje dotyczące tego, czy można wyjść z inwestycji przed upływem terminu zapadalności, warunki takiego wyjścia oraz ewentualne mające zastosowanie opłaty i kary. Informacje o konsekwencjach spieniężenia produktu przed zakończeniem okresu inwestycji lub przed końcem zalecanego okresu utrzymywania.

Jak mogę złożyć skargę?**Inne istotne informacje**

ZAŁĄCZNIK II

METODYKA PREZENTACJI RYZYKA

CZĘŚĆ 1

Ocena ryzyka rynkowego

Określenie pomiaru ryzyka rynkowego (MRM)

1. Ryzyko rynkowe mierzy się zmiennością w ujęciu rocznym odpowiadającą wartości zagrożonej (VaR) na poziomie ufności wynoszącym 97,5 % w zalecanym okresie utrzymywania, pod warunkiem że nie określono inaczej. VaR jest to odsetek zainwestowanej kwoty, który jest zwracany inwestorowi indywidualnemu.
2. Danemu PRIIP należy przyporządkować klasę MRM zgodnie z poniższą tabelą:

Klasa MRM	Zmienność równoważna VaR (VEV)
1	< 0,5 %
2	0,5 %–5,0 %
3	5,0 %–12 %
4	12 %–20 %
5	20 %–30 %
6	30 %–80 %
7	> 80 %

Określenie kategorii PRIIP do celów oceny ryzyka rynkowego

3. Na potrzeby określenia ryzyka rynkowego PRIIP podzielono na cztery kategorie:
4. Kategoria 1 obejmuje następujące produkty:
 - a) PRIIP, w przypadku których inwestorzy mogą stracić więcej, niż wynosi zainwestowana kwota;
 - b) PRIIP należące do jednej z kategorii, o których mowa w pkt 4–10 sekcji C załącznika I do dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/65/UE⁽¹⁾;
 - c) PRIIP lub inwestycje bazowe PRIIP, które są wyceniane rzadziej niż raz w miesiącu lub które nie mają odpowiedniego poziomu referencyjnego bądź wskaźnika zastępczego lub których odpowiedni poziom referencyjny lub wskaźnik zastępczy są wyceniane rzadziej niż raz w miesiącu.
5. Kategoria 2 obejmuje PRIIP, które oferują, bezpośrednio albo na zasadzie syntetycznej, ekspozycję nielewarowaną na ceny inwestycji bazowych lub ekspozycję lewarowaną na inwestycje bazowe, na podstawie której wypłacana jest stała wielokrotność cen tych inwestycji bazowych, w przypadku gdy w odniesieniu do danego PRIIP są dostępne ceny historyczne w ujęciu dziennym z co najmniej 2 lat, w ujęciu tygodniowym z co najmniej 4 lat lub w ujęciu miesięcznym z co najmniej 5 lat bądź w przypadku gdy są dostępne istniejące odpowiednie poziomy referencyjne lub wskaźniki zastępcze, pod warunkiem że takie poziomy referencyjne lub wskaźniki zastępcze spełniają te same kryteria w zakresie długości historii cen.
6. Kategoria 3 obejmuje PRIIP, których wartości odzwierciedlają ceny inwestycji bazowych, ale nie jako stała wielokrotność cen tych inwestycji bazowych, w przypadku gdy są dostępne ceny historyczne aktywów bazowych w ujęciu dziennym z co najmniej 2 lat, w ujęciu tygodniowym z co najmniej 4 lat lub w ujęciu miesięcznym z co najmniej 5 lat bądź w przypadku gdy są dostępne istniejące odpowiednie poziomy referencyjne lub wskaźniki zastępcze, pod warunkiem że takie poziomy referencyjne lub wskaźniki zastępcze spełniają te same kryteria w zakresie długości historii cen.

⁽¹⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/65/UE z dnia 15 maja 2014 r. w sprawie rynków instrumentów finansowych oraz zmieniająca dyrektywę 2002/92/WE i dyrektywę 2011/61/UE (Dz.U. L 173 z 12.6.2014, s. 349).

7. Kategoria 4 obejmuje PRIIP, których wartości zależą częściowo od czynników nieobserwowanych na rynku, w tym PRIIP ubezpieczeniowe, w ramach których część zysków twórcy PRIIP przypada inwestorom indywidualnym.

Zastosowanie odpowiednich poziomów referencyjnych lub wskaźników zastępczych w celu określenia kategorii PRIIP

Jeżeli twórca PRIIP używa odpowiednich poziomów referencyjnych lub wskaźników zastępczych, te poziomy referencyjne lub wskaźniki zastępcze reprezentują aktywa lub ekspozycje, które stanowią o wynikach PRIIP. Twórca PRIIP dokumentuje zastosowanie takich poziomów referencyjnych lub wskaźników zastępczych.

Określenie klasy MRM dla PRIIP kategorii 1

8. Klasą MRM dla PRIIP kategorii 1 jest klasa 7, z wyjątkiem PRIIP, o których mowa w pkt 4 lit. c) niniejszego załącznika, którym należy przyporządkować klasę MRM 6.

Określenie klasy MRM dla PRIIP kategorii 2

9. Należy wyliczyć VaR z momentów statystycznych obserwowanego rozkładu zwrotów z ceny PRIIP lub z ceny jego poziomu referencyjnego lub wskaźnika zastępczego na przestrzeni ostatnich 5 lat. Minimalna częstotliwość obserwacji wynosi raz na miesiąc. Jeżeli ceny są dostępne w ujęciu dziennym, obserwacje powinny się odbywać codziennie. Jeżeli ceny są dostępne w ujęciu tygodniowym, obserwacje powinny się odbywać raz na tydzień. Jeżeli ceny są dostępne dwa razy w miesiącu, obserwacje powinny się odbywać dwa razy w miesiącu.
10. Jeżeli nie są dostępne dane dotyczące codziennych cen obejmujące okres 5 lat, można zastosować krótszy okres. Dla codziennych obserwacji ceny PRIIP bądź ceny jego poziomu referencyjnego lub wskaźnika zastępczego należy zastosować co najmniej 2-letni okres obserwowanych zwrotów. Dla cotygodniowych obserwacji ceny PRIIP należy zastosować co najmniej 4-letni okres obserwowanych zwrotów. Dla comiesięcznych obserwacji ceny PRIIP należy zastosować co najmniej 5-letni okres obserwowanych zwrotów.
11. Zwrot w każdym okresie określa się jako logarytm naturalny stosunku ceny na zamknięciu sesji na koniec obecnego okresu do ceny na zamknięciu sesji na koniec poprzedniego okresu.
12. Miarę VaR w obszarze zwrotu oblicza się na podstawie rozwinięcia Cornisha-Fishera, jak opisano poniżej:

$$\text{VaR}_{\text{OBSZAR ZWROTU}} = \sigma \sqrt{N} * (-1,96 + 0,474 * \mu_1 / \sqrt{N} - 0,0687 * \mu_2 / N + 0,146 * \mu_1^2 / N) - 0,5 \sigma^2 N$$

gdzie N oznacza liczbę okresów rozliczeniowych w zalecanym okresie utrzymywania; a σ , μ_1 , μ_2 oznaczają odpowiednio zmienność, asymetrię i kurtozę mierzone na podstawie rozkładu zwrotów. Zmienność, asymetrię i kurtozę wylicza się na podstawie zmierzonych momentów statystycznych rozkładu zwrotów w następujący sposób:

- zerowy moment statystyczny M_0 odpowiada liczbie obserwacji w danym okresie zgodnie z przepisami pkt 10 niniejszego załącznika,
- pierwszy moment statystyczny M_1 stanowi średnią wszystkich zaobserwowanych zwrotów w próbie,
- drugi M_2 , trzeci M_3 i czwarty M_4 moment statystyczny określa się w standardowy sposób:

$$M_2 = \sum_i (r_i - M_1)^2 / M_0,$$

$$M_3 = \sum_i (r_i - M_1)^3 / M_0,$$

$$M_4 = \sum_i (r_i - M_1)^4 / M_0,$$

gdzie r_i oznacza zwrot zmierzony dla okresu i w historii zwrotów,

- zmienność σ jest równa $\sqrt{M_2}$
- asymetria μ_1 jest równa M_3 / σ^3 ,
- kurtoza μ_2 jest równa $M_4 / \sigma^4 - 3$.

13. Wartość VEV jest równa:

$$VEV = \left\{ \sqrt{(3,842 - 2 * VaR_{OBSZAR ZWROTU}) - 1,96} \right\} / \sqrt{T}$$

gdzie T oznacza długość zalecanego okresu utrzymywania w latach.

14. W przypadku PRIIP zarządzanych zgodnie z politykami lub strategiami inwestycyjnymi realizującymi określone cele związane z zyskami przez uczestnictwo za pośrednictwem elastycznych inwestycji w różnych grupach aktywów finansowych (np. zarówno na rynku akcji, jak i na rynku papierów wartościowych o stałej kwocie dochodu), VEV należy określić w następujący sposób:

a) jeżeli w okresie, o którym mowa w pkt 10 niniejszego załącznika, nie nastąpiła zmiana polityki inwestycyjnej, należy zastosować najwyższą z wymienionych poniżej wartości VEV:

- (i) VEV obliczony zgodnie z pkt 9–13 niniejszego załącznika;
- (ii) VEV dla zwrotów z określonego zestawu aktywów pro forma, który jest zgodny z alokacją aktywów odniesienia w ramach funduszu w momencie obliczania;
- (iii) VEV zgodny z limitem ryzyka funduszu, jeżeli istnieje i jest właściwy;

b) jeżeli w okresie, o którym mowa w pkt 10 niniejszego załącznika, nastąpiła zmiana polityki inwestycyjnej, należy zastosować najwyższą z wartości VEV, o których mowa w lit. a) ppkt (ii) i (iii).

15. PRIIP przyporządkowuje się do klasy MRM zgodnie z pkt 2 niniejszego załącznika w zależności od VEV. W przypadku PRIIP, co do którego ceny istnieją dane jedynie w ujęciu miesięcznym, klasę MRM przypisaną zgodnie z pkt 2 niniejszego załącznika podwyższa się o jedną dodatkową klasę.

Określenie klasy MRM dla PRIIP kategorii 3

16. VaR w obszarze cen oblicza się na podstawie rozkładu wartości PRIIP na koniec zalecanego okresu utrzymywania. Rozkład uzyskuje się przez symulację ceny lub cen, które determinują wartość PRIIP, na koniec zalecanego okresu utrzymywania. VaR jest wartością PRIIP na poziomie ufności wynoszącym 97,5 % na koniec zalecanego okresu utrzymywania, zdyskontowaną do chwili obecnej z wykorzystaniem zakładanego wolnego od ryzyka czynnika dyskontującego od chwili obecnej do końca zalecanego okresu utrzymywania.

17. Wartość VEV jest równa:

$$VEV = \left\{ \sqrt{(3,842 - 2 * \ln(VaR_{OBSZAR CEN})) - 1,96} \right\} / \sqrt{T}$$

gdzie T oznacza długość zalecanego okresu utrzymywania w latach. Jedynie w przypadkach, w których zgodnie z symulacją produkt zostanie wykupiony lub anulowany przed upływem zalecanego okresu utrzymywania, do obliczeń wykorzystuje się liczbę lat do wykupu lub anulowania.

18. PRIIP przyporządkowuje się do klasy MRM zgodnie z niniejszym załącznikiem pkt 2 w zależności od VEV. W przypadku PRIIP, co do którego ceny istnieją dane jedynie w ujęciu miesięcznym, klasę MRM przypisaną zgodnie z pkt 2 niniejszego załącznika podwyższa się o jedną dodatkową klasę.

19. Minimalna liczba symulacji wynosi 10 000.

20. Symulacja opiera się na oszacowaniu metodą *bootstrap* zakładanego rozkładu cen lub poziomów cen kontraktów bazowych PRIIP na podstawie obserwowanego rozkładu zwrotów z tych kontraktów przez losowanie ze zwracaniem.

21. Na potrzeby symulacji, o której mowa w pkt 16–20 niniejszego załącznika, istnieją dwa typy obserwowalnych danych rynkowych, które mogą wpływać na wartość PRIIP: ceny kasowe (lub poziomy cen) oraz krzywe.

22. Dla każdej symulacji ceny kasowej (lub poziomu) twórca PRIIP:

- a) oblicza zwrot dla każdego obserwowanego okresu w ciągu ostatnich 5 lat lub w ciągu okresu, o którym mowa w pkt 6 niniejszego załącznika, stosując logarytm ceny na koniec każdego okresu podzielonej przez cenę na koniec poprzedniego okresu;

- b) losowo wybiera jeden obserwowany okres, który odpowiada zwrotowi dla wszystkich kontraktów bazowych dla każdego symulowanego okresu w zalecanym okresie utrzymywania (ten sam obserwowany okres można wykorzystać wielokrotnie w tej samej symulacji);
- c) oblicza zwrot dla każdego kontraktu, sumując zwroty z wybranych okresów i korygując ten zwrot w celu zapewnienia, aby zakładany zwrot zmierzony na podstawie symulowanego rozkładu zwrotów stanowił neutralną pod względem ryzyka wartość oczekiwaną zwrotu w zalecanym okresie utrzymywania. Ostateczną wartość zwrotu oblicza się w następujący sposób:

$$\text{Zwrot} = E [\text{Zwrot}_{\text{neutralny pod względem ryzyka}}] - E [\text{Zwrot}_{\text{zmierzony}}] - 0,5 \sigma^2 N - \rho \sigma \sigma_{\text{waluta}} N$$

Gdzie:

- druga wartość koryguje wpływ średniej obserwowanych zwrotów,
- trzecia wartość koryguje wpływ wariancji obserwowanych zwrotów,
- ostatnia wartość koryguje wpływ opcji typu quanto, jeżeli waluta wykonania jest różna od waluty aktywów. Wartości przyczyniające się do korekty są następujące:
 - ρ oznacza korelację pomiędzy ceną składnika aktywów a odpowiednim kursem walutowym mierzoną w całym zalecanym okresie utrzymywania,
 - σ oznacza zmierzoną zmienność składnika aktywów,
 - σ_{waluta} oznacza zmierzoną zmienność kursu walutowego;

- d) oblicza cenę każdego kontraktu bazowego, stosując funkcję wykładniczą zwrotu.

23. W odniesieniu do krzywych należy przeprowadzić analizę głównych składowych (PCA), aby zapewnić otrzymanie spójnej krzywej w wyniku symulacji zmian położenia każdego punktu na krzywej w długim terminie.

- a) Analizę głównych składowych przeprowadza się poprzez:

- (i) zgromadzenie przeszłych terminów zapadalności wyznaczających krzywą dla każdego okresu rozliczeniowego dla ostatnich 5 lat lub dla okresu, o którym mowa w pkt 6 niniejszego załącznika;
- (ii) zapewnienie, by każdy termin zapadalności miał wartość dodatnią – jeżeli jakiś termin zapadalności ma wartość ujemną, wszystkie terminy zapadalności należy przesunąć o minimalną całkowitą liczbę lub wartość procentową, tak aby wszystkie terminy zapadalności miały wartość dodatnią;
- (iii) obliczenie zwrotu z każdego okresu dla każdego terminu zapadalności poprzez zastosowanie logarytmu naturalnego stosunku ceny/poziomu na koniec każdego obserwowanego okresu do ceny/poziomu na koniec poprzedniego okresu;
- (iv) skorygowanie zwrotów obserwowanych w każdym terminie zapadalności, tak aby otrzymany zestaw zwrotów w każdym terminie zapadalności miał średnią zerową;
- (v) obliczenie macierzy kowariancji między różnymi terminami zapadalności przez zsumowanie zwrotów;
- (vi) obliczenie wektorów i wartości własnych macierzy kowariancji;
- (vii) wybranie wektorów własnych, które odpowiadają trzem najwyższym wartościom własnym;
- (viii) utworzenie macierzy z trzema kolumnami, w której pierwszą kolumnę stanowi wektor własny o najwyższej wartości własnej, środkową kolumnę stanowi wektor własny o drugiej co do wielkości wartości własnej, a ostatnią kolumnę stanowi wektor własny o trzeciej co do wielkości wartości własnej;
- (ix) projektowanie zwrotów na trzy główne wektory własne, obliczone w poprzednim kroku, poprzez pomnożenie macierzy $N \times M$ zwrotów otrzymanych w pkt (iv) przez macierz $M \times 3$ wektorów własnych otrzymanych w pkt (viii);
- (x) obliczenie macierzy zwrotów, które mają zostać wykorzystane w symulacji, poprzez pomnożenie wyników otrzymanych w pkt (ix) przez macierz transponowaną wektorów własnych otrzymanych w pkt (viii). Uzyskane wartości należy wykorzystać w symulacji.

- b) Symulację krzywej przeprowadza się w następujący sposób:
- (i) krok czasowy zastosowany w symulacji oznacza jeden okres. Dla każdego okresu obserwacji w zalecanym okresie utrzymywania należy wybrać losowo wiersz z obliczonej macierzy zwrotów. Zwrot dla każdego terminu zapadalności T stanowi sumę wybranych wierszy kolumny odpowiadającej terminowi zapadalności T ;
 - (ii) symulowany wskaźnik dla każdego terminu zapadalności T stanowi obecny wskaźnik dla terminu zapadalności T :
 - pomnożony przez funkcję wykładniczą symulowanego zwrotu,
 - skorygowany o wszelkie przesunięcia, jakich dokonano, aby zapewnić dodatnie wartości wszystkich terminów zapadalności, oraz
 - skorygowany w taki sposób, aby zakładana średnia odpowiadała obecnie oczekiwanej wartości wskaźnika dla terminu zapadalności T na koniec zalecanego okresu utrzymywania.
24. W przypadku PRIIP kategorii 3, które charakteryzują się bezwarunkową ochroną kapitału, twórca PRIIP może przyjąć, że VaR na poziomie ufności wynoszącym 97,5 % jest równy poziomowi bezwarunkowej ochrony kapitału na koniec zalecanego okresu utrzymywania, zdyskontowanego do chwili obecnej z wykorzystaniem zakładanego wolnego od ryzyka czynnika dyskontującego.

Określenie klasy MRM dla PRIIP kategorii 4

25. Jeżeli wyniki PRIIP są uzależnione od czynnika lub czynników nieobserwowanych na rynku lub pozostających do pewnego stopnia pod kontrolą twórcy PRIIP lub jeżeli taka sytuacja dotyczy części składowej PRIIP, twórca PRIIP stosuje metodę przedstawioną w niniejszej sekcji, aby uwzględnić ten czynnik lub te czynniki.
26. Należy określić różne części składowe PRIIP, które wpływają na wyniki PRIIP, aby zastosować wobec tych części składowych, które nie są całkowicie lub częściowo zależne od czynnika lub czynników nieobserwowanych na rynku, odpowiednie metody określone w niniejszym załączniku dla PRIIP kategorii 1, 2 lub 3. Dla każdej z tych części składowych należy obliczyć VEV.
27. Część składowa PRIIP, która jest całkowicie lub częściowo zależna od czynnika lub czynników nieobserwowanych na rynku, podlega solidnym i uznanym normom branżowym i regulacyjnym służącym określeniu odpowiednich oczekiwań w zakresie przyszłego wpływu tych czynników oraz niepewności, jaka może istnieć w odniesieniu do takiego wpływu. W przypadku gdy część składowa nie jest całkowicie zależna od czynnika nieobserwowanego na rynku, w celu obliczenia czynników rynkowych należy zastosować metodę *bootstrap*, jak określono w odniesieniu do PRIIP kategorii 3. Wartość VEV dla części składowej PRIIP otrzymuje się w wyniku połączenia metody *bootstrap* oraz solidnych i uznanych norm branżowych i regulacyjnych służących określeniu odpowiednich oczekiwań w zakresie przyszłego wpływu czynników nieobserwowanych na rynku.
28. Wartościom VEV każdej części składowej PRIIP należy nadać proporcjonalne wagi, tak aby ustalić ogólny VEV dla PRIIP. Podczas nadawania wag częściom składowym należy wziąć pod uwagę cechy produktu. W stosownych przypadkach należy rozważyć zastosowanie algorytmów dotyczących produktów, które ograniczają ryzyko rynkowe, oraz szczególne właściwości części składowych z udziałem w zyskach.
29. W przypadku PRIIP kategorii 4, które charakteryzują się bezwarunkową ochroną kapitału, twórca PRIIP może przyjąć, że VaR na poziomie ufności wynoszącym 97,5 % jest równy poziomowi bezwarunkowej ochrony kapitału na koniec zalecanego okresu utrzymywania, zdyskontowanego do chwili obecnej z wykorzystaniem zakładanego wolnego od ryzyka czynnika dyskontującego.

CZĘŚĆ 2

Metodyka oceny ryzyka kredytowego

I. WYMAGANIA OGÓLNE

30. W przypadku gdy zwrot z PRIIP lub jego inwestycji bazowych lub ekspozycji zależy od wiarygodności kredytowej twórcy lub strony zobowiązanej do dokonania bezpośrednio lub pośrednio odpowiednich płatności na rzecz inwestora, należy przyjąć, że PRIIP lub jego inwestycje bazowe lub ekspozycje pociągają za sobą ryzyko kredytowe. Nie ma wymogu przeprowadzenia oceny ryzyka kredytowego dla PRIIP klasy MRM 7.
31. Jeżeli dany podmiot bezpośrednio podejmuje się dokonania płatności na rzecz inwestora indywidualnego w ramach PRIIP, należy ocenić ryzyko kredytowe dla podmiotu będącego bezpośrednim dłużnikiem.

32. Jeżeli wszystkie zobowiązania płatnicze dłużnika bądź jednego lub więcej dłużników pośrednich są bezwarunkowo i nieodwołalnie gwarantowane przez inny podmiot (gwaranta), można zastosować ocenę ryzyka kredytowego gwaranta, jeżeli jest ona korzystniejsza niż ocena ryzyka kredytowego danego dłużnika lub dłużników.
33. W przypadku PRIIP zależnych od inwestycji lub technik bazowych, w tym PRIIP, które same powodują ryzyko kredytowe lub, odwrotnie, tworzą inwestycje bazowe, które pociągają za sobą ryzyko kredytowe, należy ocenić ryzyko kredytowe w odniesieniu do ryzyka kredytowego powodowanego zarówno przez sam PRIIP, jak i przez inwestycje bazowe lub ekspozycje (w tym ekspozycje na inne PRIIP), na podstawie metody pełnego przeglądu i przy zastosowaniu, w razie konieczności, kaskadowej oceny ryzyka.
34. Jeżeli ryzyko kredytowe powstaje jedynie na poziomie inwestycji bazowych lub ekspozycji (w tym w zakresie innych PRIIP), nie należy oceniać ryzyka kredytowego na poziomie samego PRIIP, ale na poziomie tych inwestycji bazowych lub ekspozycji na podstawie metody pełnego przeglądu. Jeżeli PRIIP stanowią przedsiębiorstwo zbiorowego inwestowania w zbywalne papiery wartościowe (UCITS) lub alternatywny fundusz inwestycyjny (AFI), należy przyjąć, że UCITS lub AFI nie pociągają za sobą żadnego ryzyka kredytowego, jednak w razie konieczności należy ocenić inwestycje bazowe lub ekspozycje UCITS lub AFI.
35. Jeżeli PRIIP jest zależny od wielu inwestycji bazowych powodujących ekspozycję na ryzyko kredytowe, należy oddzielnie ocenić ryzyko kredytowe powodowane przez każdą inwestycję bazową, której ekspozycja wynosi co najmniej 10 % całkowitej sumy aktywów lub wartości PRIIP.
36. Na potrzeby oceny ryzyka kredytowego należy przyjąć, że inwestycje bazowe lub ekspozycje na giełdowe instrumenty pochodne lub rozliczone instrumenty pochodne będące przedmiotem obrotu poza rynkiem regulowanym nie pociągają za sobą żadnego ryzyka kredytowego. Należy przyjąć, że jeżeli ekspozycja jest całkowicie i odpowiednio zabezpieczona lub jeżeli niezabezpieczone ekspozycje, które pociągają za sobą ryzyko kredytowe, mają wartość poniżej 10 % całkowitej sumy aktywów lub wartości PRIIP, w takim przypadku nie występuje żadne ryzyko kredytowe.

II. OCENA RYZYKA KREDYTOWEGO

Rating kredytowy dłużników

37. Jeżeli jest to możliwe, twórca PRIIP określa z wyprzedzeniem jedną lub większą liczbę zewnętrznych instytucji oceny wiarygodności kredytowej (ECAI) certyfikowanych lub zarejestrowanych przez Europejski Urząd Nadzoru Giełd i Papierów Wartościowych (ESMA) zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1060/2009⁽²⁾, wydających ratingi kredytowe, do których należy konsekwentnie się odnosić w celu oceny ryzyka kredytowego. Jeżeli zgodnie z tą polityką dostępnych jest wiele ratingów kredytowych, należy zastosować medianę tych ratingów, a w przypadku parzystej liczby ratingów należy przyjąć, że mediana ta jest niższą ze środkowych wartości.
38. Poziom ryzyka kredytowego PRIIP i każdego odnośnego dłużnika jest oceniany, w stosownych przypadkach, na podstawie poniższych czynników:
 - a) ratingu kredytowego przyznanego PRIIP przez ECAI;
 - b) ratingu kredytowego przyznanego odnośnemu dłużnikowi przez ECAI;
 - c) w przypadku braku ratingu kredytowego określonego w lit. a), b) lub obu tych ratingów – domyślnego ratingu kredytowego określonego w pkt 43 niniejszego załącznika.

Przyporządkowanie ratingów kredytowych do stopni jakości kredytowej

39. Przyporządkowanie ratingów kredytowych wydanych przez ECAI do obiektywnej skali stopni jakości kredytowej opiera się na rozporządzeniu wykonawczym Komisji (UE) 2016/1800⁽³⁾.
40. W przypadku ryzyka kredytowego ocenianego na podstawie metody pełnego przeglądu, przyporządkowany stopień jakości kredytowej odpowiada średniej ważonej stopni jakości kredytowej każdego odnośnego dłużnika, wobec którego należy przyznać rating kredytowy, proporcjonalnie do całkowitej sumy aktywów, jaką posiada każdy z nich.
41. W przypadku ryzyka kredytowego ocenianego na podstawie kaskadowej oceny ryzyka, należy osobno ocenić wszystkie ekspozycje na ryzyko kredytowe dla każdej warstwy, a przyporządkowany stopień jakości kredytowej jest najwyższym stopniem jakości kredytowej w takim rozumieniu, że z dwóch stopni jakości kredytowej 1 i 3 wyższy jest stopień jakości kredytowej 3.

⁽²⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1060/2009 z dnia 16 września 2009 r. w sprawie agencji ratingowych (Dz.U. L 302 z 17.11.2009, s. 1).

⁽³⁾ Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2016/1800 z dnia 11 października 2016 r. ustanawiające wykonawcze standardy techniczne dotyczące przyporządkowania ocen kredytowych wystawianych przez zewnętrzne instytucje oceny wiarygodności kredytowej do obiektywnej skali stopni jakości kredytowej zgodnie z dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/138/WE (Dz.U. L 275 z 12.10.2016, s. 19).

42. Stopień jakości kredytowej określony zgodnie z pkt 38 niniejszego załącznika należy skorygować stosownie do okresu zapadalności lub zalecanego okresu utrzymywania PRIIP zgodnie z poniższą tabelą, z wyjątkiem przypadków, w których przypisano taki rating kredytowy, który odzwierciedla okres zapadalności lub zalecany okres utrzymywania:

Stopień jakości kredytowej zgodnie z niniejszym załącznikiem pkt 38	Skorygowany stopień jakości kredytowej, w przypadku gdy okres zapadalności PRIIP lub, jeżeli PRIIP nie ma okresu zapadalności, jego zalecany okres utrzymywania wynosi do jednego roku	Skorygowany stopień jakości kredytowej, w przypadku gdy okres zapadalności PRIIP lub, jeżeli PRIIP nie ma okresu zapadalności, jego zalecany okres utrzymywania wynosi od jednego roku do dwunastu lat	Skorygowany stopień jakości kredytowej, w przypadku gdy okres zapadalności PRIIP lub, jeżeli PRIIP nie ma okresu zapadalności, jego zalecany okres utrzymywania wynosi ponad dwanaście lat
0	0	0	0
1	1	1	1
2	1	2	2
3	2	3	3
4	3	4	5
5	4	5	6
6	6	6	6

43. Jeżeli dłużnik nie posiada zewnętrznych ratingów kredytowych, jako domyślny rating kredytowy, o którym mowa w pkt 38 niniejszego załącznika, należy przyjąć:

a) stopień jakości kredytowej 3, jeżeli dłużnik podlega regulacji jako instytucja kredytowa lub zakład ubezpieczeń na mocy mającego zastosowanie prawa Unii lub ram prawnych uznanych za równorzędne zgodnie z prawem Unii oraz jeżeli rating państwa członkowskiego, w którym znajduje się siedziba dłużnika, byłby stopniem jakości kredytowej 3;

b) stopień jakości kredytowej 5 w przypadku wszelkich innych dłużników.

III. MIARA RYZYKA KREDYTOWEGO

44. PRIIP przypisuje się mierze ryzyka kredytowego (CRM) w skali od 1 do 6 według tabeli przyporządkowania zawartej w pkt 45 niniejszego załącznika oraz poprzez zastosowanie czynników ograniczających ryzyko kredytowe określonych w pkt 46, 47, 48 i 49 niniejszego załącznika lub czynników podwyższające ryzyko kredytowe określonych w pkt 50 i 51 niniejszego załącznika, w stosownych przypadkach.

45. Tabela przyporządkowania stopni jakości kredytowej do CRM:

Skorygowany stopień jakości kredytowej	Miara ryzyka kredytowego
0	1
1	1

Skorygowany stopień jakości kredytowej	Miara ryzyka kredytowego
2	2
3	3
4	4
5	5
6	6

46. Można przypisać CRM wartość 1, jeżeli aktywa PRIIP lub odpowiednie zabezpieczenie bądź aktywa, na których oparte są zobowiązania płatnicze z tytułu PRIIP:
- są w każdym momencie przed upływem terminu zapadalności równe zobowiązaniom płatniczym z tytułu PRIIP wobec podmiotów inwestujących w ten produkt;
 - są przechowywane u osoby trzeciej na odrębnym rachunku na warunkach równoważnych warunkom określonym w dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/61/UE ⁽⁴⁾ lub w dyrektywie 2014/91/UE ⁽⁵⁾; oraz
 - w żadnym wypadku nie są dostępne dla jakichkolwiek innych wierzycieli danego twórcy zgodnie z prawem mającym zastosowanie.
47. Można przypisać CRM wartość 2, jeżeli aktywa PRIIP lub odpowiednie zabezpieczenie bądź aktywa, na których oparte są zobowiązania płatnicze z tytułu PRIIP:
- są w każdym momencie przed upływem terminu zapadalności równe zobowiązaniom płatniczym z tytułu PRIIP wobec podmiotów inwestujących w ten produkt;
 - są określone i przechowywane na rachunkach lub w rejestrach w oparciu o prawo mające zastosowanie, w tym art. 275 i 276 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/138/WE ⁽⁶⁾; oraz
 - są takie, że roszczenia inwestorów indywidualnych mają pierwszeństwo przed roszczeniami innych wierzycieli twórcy PRIIP lub strony zobowiązanej do dokonania bezpośrednio lub pośrednio odpowiednich płatności na rzecz inwestora.
48. W przypadku gdy ryzyko kredytowe ocenia się na podstawie metody pełnego przeglądu lub na podstawie kaskadowej oceny ryzyka, czynniki ograniczające określone w pkt 46 i 47 niniejszego załącznika można również zastosować przy ocenie ryzyka kredytowego w odniesieniu do każdego dłużnika zobowiązania bazowego.
49. Jeżeli PRIIP nie jest w stanie spełnić kryteriów określonych w pkt 47 niniejszego załącznika, CRM zgodnie z pkt 45 niniejszego załącznika można obniżyć o jedną klasę, w przypadku gdy roszczenia inwestorów indywidualnych mają pierwszeństwo przed roszczeniami zwykłych wierzycieli, o których mowa w art. 108 dyrektywy 2014/59/UE, twórcy PRIIP lub strony zobowiązanej do dokonania bezpośrednio lub pośrednio odpowiednich płatności na rzecz inwestora, o ile dłużnik podlega odpowiednim wymogom ostrożnościowym w odniesieniu do zapewnienia odpowiedniego dopasowania aktywów i zobowiązań.
50. CRM zgodnie z pkt 45 niniejszego załącznika podwyższa się o dwie klasy, w przypadku gdy roszczenie inwestora indywidualnego jest podporządkowane roszczeniom wierzycieli uprzywilejowanych.
51. CRM zgodnie z pkt 45 niniejszego załącznika podwyższa się o trzy klasy, w przypadku gdy PRIIP jest częścią funduszy własnych dłużnika PRIIP zdefiniowanych w art. 4 ust. 1 pkt 118 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 ⁽⁷⁾ lub w art. 93 dyrektywy 2009/138/UE.

⁽⁴⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/61/UE z dnia 8 czerwca 2011 r. w sprawie zarządzających alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi i zmiany dyrektyw 2003/41/WE i 2009/65/WE oraz rozporządzeń (WE) nr 1060/2009 i (UE) nr 1095/2010 (Dz.U. L 174 z 1.7.2011, s. 1).

⁽⁵⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/91/UE z dnia 23 lipca 2014 r. zmieniająca dyrektywę 2009/65/WE w sprawie koordynacji przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych odnoszących się do przedsiębiorstw zbiorowego inwestowania w zbywalne papiery wartościowe (UCITS) w zakresie funkcji depozytariusza, polityki wynagrodzeń oraz sankcji (Dz.U. L 257 z 28.8.2014, s. 186).

⁽⁶⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/138/WE z dnia 25 listopada 2009 r. w sprawie podejmowania i prowadzenia działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej (Wyłącznie II) (Dz.U. L 335 z 17.12.2009, s. 1).

⁽⁷⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniające rozporządzenie (UE) nr 648/2012 (Dz.U. L 176 z 27.6.2013, s. 1).

CZĘŚĆ 3

Agregacja ryzyka rynkowego i ryzyka kredytowego w ogólny wskaźnik ryzyka

52. Całkowity ogólny wskaźnik ryzyka jest przypisywany zgodnie z połączeniem klas CRM i MRM według poniższej tabeli:

Klasa CRM \ Klasa MRM	MR1	MR2	MR3	MR4	MR5	MR6	MR7
CR1	1	2	3	4	5	6	7
CR2	1	2	3	4	5	6	7
CR3	3	3	3	4	5	6	7
CR4	5	5	5	5	5	6	7
CR5	5	5	5	5	5	6	7
CR6	6	6	6	6	6	6	7

Monitorowanie danych mających znaczenie dla ogólnego wskaźnika ryzyka

53. Twórca PRIIP monitoruje dane rynkowe istotne dla obliczania klasy MRM, a w przypadku zmiany klasy MRM na inną klasę MRM twórca PRIIP przypisuje odpowiednią klasę MRM do klasy MRM, której PRIIP odpowiadał pod względem większości punktów odniesienia w ciągu ostatnich czterech miesięcy.
54. Twórca PRIIP monitoruje również kryteria ryzyka kredytowego istotne dla obliczania CRM, a jeżeli zgodnie z tymi kryteriami miałyby nastąpić zmiany CRM na inną klasę CRM, PRIIP ponownie przypisuje CRM do odpowiedniej klasy CRM.
55. Po podjęciu przez twórcę PRIIP decyzji w sprawie polityki lub strategii inwestycyjnej w odniesieniu do PRIIP zawsze przeprowadza się przegląd klasy MRM. W takich okolicznościach wszelkie zmiany w MRM rozumie się jako nowe określenie klasy MRM PRIIP i w związku z tym zmiany te przeprowadza się zgodnie z ogólnymi zasadami dotyczącymi określania klasy MRM dla kategorii PRIIP.

CZĘŚĆ 4

Ryzyko płynności

56. Uznaje się, że PRIIP stwarza ryzyko płynności o istotnym znaczeniu, jeżeli spełnione jest którekolwiek z poniższych kryteriów:
- PRIIP jest dopuszczony do obrotu na rynku wtórnym lub w alternatywnym instrumencie wsparcia płynności, a animatorzy rynku lub twórca PRIIP nie oferują przyznanej płynności, więc płynność zależy tylko od dostępności kupujących i sprzedających na rynku wtórnym lub w alternatywnym instrumencie wsparcia płynności, biorąc pod uwagę fakt, że regularny obrót produktem w pewnym momencie nie gwarantuje regularnego obrotu tym samym produktem w dowolnym innym momencie;
 - średni profil płynności inwestycji bazowych jest znacznie niższy niż regularna częstość wypłat w odniesieniu do PRIIP, w przypadku gdy (i w zakresie w jakim) płynność oferowana przez PRIIP jest uzależniona od likwidacji jego aktywów bazowych;
 - twórca PRIIP szacuje, że inwestor indywidualny może napotkać poważne trudności pod względem momentu wyjścia z inwestycji w trakcie cyklu życia produktu lub kosztów z tym związanych, z zastrzeżeniem określonych warunków rynkowych.

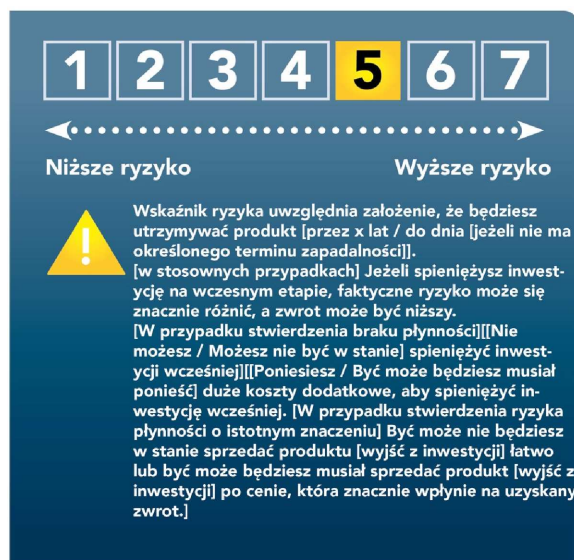
57. Uznaje się, że PRIIP jest niepłynny, niezależnie od tego, czy ma to charakter umowny, czy nie, jeżeli spełnione jest którekolwiek z poniższych kryteriów:
- a) PRIIP nie jest dopuszczony do obrotu na rynku wtórnym, a twórca PRIIP lub osoba trzecia nie promują alternatywnego instrumentu wsparcia płynności lub alternatywny instrument wsparcia płynności podlega istotnym warunkom ograniczającym, w tym znacznym karom za wcześniejsze wyjście z inwestycji lub uznaniowym cenom wykupu, lub nie ma uzgodnień dotyczących płynności;
 - b) PRIIP oferuje możliwości wcześniejszego wyjścia z inwestycji lub wykupu przed mającym zastosowanie terminem zapadalności, ale podlegają one istotnym warunkom ograniczającym, w tym znacznym karom za wyjście z inwestycji lub uznaniowym cenom wykupu, lub zależą od uprzedniej zgody i uznania twórcy PRIIP;
 - c) PRIIP nie oferuje możliwości wcześniejszego wyjścia z inwestycji lub wykupu przed mającym zastosowanie terminem zapadalności.
58. We wszystkich innych przypadkach PRIIP uznaje się za płynny.
-

ZAŁĄCZNIK III

PREZENTACJA OGÓLNEGO WSKAŹNIKA RYZYKA

Format prezentacji

1. Twórcy PRIIP stosują poniższy format do prezentacji ogólnego wskaźnika ryzyka w dokumencie zawierającym kluczowe informacje. Należy zaznaczyć odpowiednią cyfrę, jak pokazano, w zależności od ogólnego wskaźnika ryzyka dla PRIIP.

Wskazówki dotyczące prezentacji w odniesieniu do ogólnego wskaźnika ryzyka

2. W opisowym wyjaśnieniu, które znajduje się po ogólnym wskaźniku ryzyka, pokrótce wyjaśnia się cel ogólnego wskaźnika ryzyka oraz ryzyka bazowe.
3. Bezpośrednio pod ogólnym wskaźnikiem ryzyka podaje się ramy czasowe zalecanego okresu utrzymywania. Ponadto w następujących przypadkach podaje się ostrzeżenie bezpośrednio pod ogólnym wskaźnikiem ryzyka:
 - a) w przypadku gdy ryzyko PRIIP uznaje się za znacznie wyższe, jeżeli okres utrzymywania jest inny;
 - b) w przypadku gdy uznaje się, że PRIIP stwarza ryzyko płynności o istotnym znaczeniu lub że jest nie płynny, niezależnie od tego, czy ma to charakter umowny czy nie.
4. Opisowe wyjaśnienie mające zastosowanie do każdego PRIIP zawiera:
 - a) ostrzeżenie pogrubioną czcionką, w przypadku gdy:
 - (i) uznaje się, że PRIIP jest narażony na ryzyko walutowe, o którym mowa w art. 3 ust. 2 lit. c) niniejszego rozporządzenia (element C);
 - (ii) w PRIIP uwzględnia się możliwy obowiązek wniesienia dodatkowego wkładu do inwestycji początkowej (element D);
 - b) w stosownych przypadkach – wyjaśnienie ryzyk, które mają istotne znaczenie dla PRIIP i które nie mogły zostać odpowiednio uwzględnione w ogólnym wskaźniku ryzyka (element E);
 - c) wyjaśnienie:
 - (i) w stosownych przypadkach – że PRIIP uwzględnia (częściową) ochronę kapitału przed ryzykiem rynkowym, w tym określenie chronionego odsetka zainwestowanego kapitału (element F);
 - (ii) szczegółowych warunków ograniczeń, w przypadku gdy (częściowa) ochrona kapitału przed ryzykiem rynkowym jest ograniczona (element G);
 - (iii) w stosownych przypadkach – że PRIIP nie uwzględnia ochrony kapitału przed ryzykiem rynkowym (element H);
 - (iv) w stosownych przypadkach – że PRIIP nie uwzględnia gwarancji kapitału w odniesieniu do ryzyka kredytowego (element I);
 - (v) szczegółowych warunków ograniczeń, w przypadku gdy ochrona przed ryzykiem kredytowym jest ograniczona (element J).

5. W przypadku PRIIP oferujących wiele wariantów inwestycyjnych twórcy PRIIP stosują format do prezentacji ogólnego wskaźnika ryzyka, o którym mowa w pkt 1 niniejszego załącznika, określając w nim wszystkie oferowane klasy ryzyka od najniższej do najwyższej.
6. W przypadku instrumentów pochodnych, które są kontraktami terminowymi typu *future*, opcjami kupna lub opcjami sprzedaży będącymi przedmiotem obrotu na rynku regulowanym lub na rynku państwa trzeciego uznawanym za równoważny rynkowi regulowanemu zgodnie z art. 28 rozporządzenia (UE) nr 600/2014, uwzględnia się elementy A, B i w stosownych przypadkach H.

Opisowe wyjaśnienia

7. Do celów prezentacji ogólnego wskaźnika ryzyka, w tym niniejszego załącznika pkt 4, w stosownych przypadkach stosuje się następujące opisowe wyjaśnienia:

[Element A] Ogólny wskaźnik ryzyka stanowi wskazówkę co do poziomu ryzyka tego produktu w porównaniu z innymi produktami. Pokazuje on, jakie jest prawdopodobieństwo straty pieniędzy na produkcie z powodu zmian rynkowych lub wskutek tego, że nie mamy możliwości wypłacenia ci pieniędzy.

[Element B] Sklasyfikowaliśmy ten produkt jako [1/2/3/4/5/6/7] na 7, co stanowi [1=„najniższą”/2=„niską”/3=„średnio niską”/4=„średnią”/5=„średnio wysoką”/6=„drugą najwyższą”/7=„najwyższą”] klasę ryzyka.

[Ponadto należy zamieścić krótkie wyjaśnienie klasyfikacji produktu liczące maksymalnie 300 znaków i napisane prostym językiem]

[Przykładowe wyjaśnienie: Oznacza to, że potencjalne straty wskutek przyszłych wyników oceniane są jako [1=„bardzo małe”/2=„małe”/3=„średnio małe”/4=„średnie”/5=„średnio duże”/6=„duże”/7=„bardzo duże”], a złe warunki rynkowe [1, 2=„najprawdopodobniej nie wpłyną”/3=„prawdopodobnie nie wpłyną”/4=„mogą wpłynąć”/5=„prawdopodobnie wpłyną”/6=„najprawdopodobniej wpłyną”] na [naszą] zdolność [X] do wypłacenia ci pieniędzy].

[[W stosownych przypadkach:] Element C, pogrubioną czcionką] Miej świadomość ryzyka walutowego. Będziesz otrzymywać płatności w innej walucie, więc ostateczny zwrot, który uzyskasz, zależy od kursu wymiany dwóch walut. Ryzyko to nie jest uwzględnione we wskaźniku przedstawionym powyżej.

[[W stosownych przypadkach:] Element D] W pewnych okolicznościach mogą być od ciebie wymagane dodatkowe płatności, aby pokryć straty. (pogrubioną czcionką) Całkowita strata, którą możesz ponieść, może znacznie przekroczyć zainwestowaną kwotę.

[W stosownych przypadkach:] [Element E] [Należy wyjaśnić inne ryzyka, które mają istotne znaczenie dla PRIIP i które nie zostały uwzględnione w ogólnym wskaźniku ryzyka, używając maksymalnie 200 znaków]

[W stosownych przypadkach:] [Element F] [Masz prawo otrzymać z powrotem co najmniej [wstawić %] swojego kapitału. Każda kwota powyżej tej sumy i jakikolwiek dodatkowy zwrot zależą od przyszłych wyników na rynku i są niepewne.]

[W stosownych przypadkach:] [Element G] [Ta ochrona przed przyszłymi wynikami na rynku nie będzie jednak miała zastosowania, jeżeli [...]]

— [W przypadku gdy zastosowanie mają warunki dotyczące wcześniejszego wyjścia z inwestycji] spieniężysz ten produkt przed upływem [... lat/miesiące/dni],

— [W przypadku konieczności dokonywania stałych płatności] nie dokonasz płatności w terminie,

— [W przypadku gdy zastosowanie mają inne ograniczenia: należy je wyjaśnić prostym językiem, używając maksymalnie [...] znaków.]

[W stosownych przypadkach:] [Element H] [Ten produkt nie uwzględnia żadnej ochrony przed przyszłymi wynikami na rynku, więc możesz stracić część lub całość swojej inwestycji.]

[W stosownych przypadkach:] [Element I] [W przypadku niemożności wypłacenia ci (przez nas) należnej kwoty możesz stracić całość swojej inwestycji.]

[W stosownych przypadkach:] [Element J] [Możesz jednak skorzystać z systemu ochrony konsumentów (zob. sekcja „Co się stanie, jeśli nie mamy możliwości wypłacenia ci pieniędzy?”). Ochrona ta nie jest uwzględniona we wskaźniku przedstawionym powyżej.]

ZAŁĄCZNIK IV

SCENARIUSZE DOTYCZĄCE WYNIKÓW

Liczba scenariuszy

1. W niniejszym rozporządzeniu przewidziano następujące cztery scenariusze dotyczące wyników i pokazujące zakres możliwego zwrotu:
 - a) scenariusz korzystny;
 - b) scenariusz umiarkowany;
 - c) scenariusz niekorzystny;
 - d) scenariusz warunków skrajnych.
2. W scenariuszu warunków skrajnych określa się znaczące niekorzystne skutki produktu, nieuwzględnione w scenariuszu niekorzystnym, o którym mowa w pkt 1 lit. c) niniejszego załącznika. W scenariuszu warunków skrajnych przedstawia się okresy pośrednie, jeżeli okresy te byłyby przedstawione w scenariuszach dotyczących wyników określonych w pkt 1 lit. a)–c) niniejszego załącznika.
3. Dodatkowy scenariusz dotyczący ubezpieczeniowych produktów inwestycyjnych opiera się na scenariuszu umiarkowanym, o którym mowa w pkt 1 lit. b), jeżeli wyniki są istotne w odniesieniu do zwrotu z inwestycji.

Obliczanie wartości w scenariuszach w odniesieniu do zalecanego okresu utrzymywania

4. Wartości w różnych scenariuszach dotyczących wyników oblicza się podobnie jak miarę ryzyka rynkowego. Wartości w scenariuszach obliczane są w odniesieniu do zalecanego okresu utrzymywania.
5. Scenariuszem niekorzystnym jest wartość PRIIP na poziomie 10. percentyla.
6. Scenariuszem umiarkowanym jest wartość PRIIP na poziomie 50. percentyla.
7. Scenariuszem korzystnym jest wartość PRIIP na poziomie 90. percentyla.
8. Scenariuszem warunków skrajnych jest wartość PRIIP, która wynika z zastosowania metody określonej w pkt 10 i 11 niniejszego załącznika dla PRIIP kategorii 2 oraz w pkt 12 i 13 niniejszego załącznika dla PRIIP kategorii 3.
9. Dla PRIIP kategorii 2 wartości oczekiwane na koniec zalecanego okresu utrzymywania są następujące:

(a) scenariusz niekorzystny:

$$\text{Exp} [M1 * N + \sigma \sqrt{N} * (-1,28 + 0,107 * \mu_1 / \sqrt{N} + 0,0724 * \mu_2 / N - 0,0611 * \mu_1^2 / N) - 0,5 \sigma^2 N]$$

(b) scenariusz umiarkowany:

$$\text{Exp} [M1 * N - \sigma \mu_1 / 6 - 0,5 \sigma^2 N]$$

(c) scenariusz korzystny:

$$\text{Exp} [M1 * N + \sigma \sqrt{N} * (1,28 + 0,107 * \mu_1 / \sqrt{N} - 0,0724 * \mu_2 / N + 0,0611 * \mu_1^2 / N) - 0,5 \sigma^2 N]$$

gdzie N oznacza liczbę okresów rozliczeniowych w zalecanym okresie utrzymywania i gdzie pozostałe wartości zdefiniowano w załączniku II pkt 12.

10. Dla PRIIP kategorii 2 wyliczenie wartości dla scenariusza warunków skrajnych przebiega w następujących krokach:
 - a) określenie podprzedziału o długości w , który odpowiada następującym przedziałom:

	1 rok	> 1 rok
Ceny dzienne	21	63
Ceny tygodniowe	8	16
Ceny miesięczne	6	12

- b) określenie dla każdego podprzedziału o długości w historycznych logarymiczno-normalnych zwrotów r_t , gdzie $t = t_0, t_1, t_2, \dots, t_N$;
- c) pomiar zmienności w oparciu o poniższy wzór, począwszy od $t_i = t_0$ krocząco do $t_i = t_{N-w}$

$${}^w\sigma_s = \sqrt{\frac{\sum_{t_i}^{t_i+w} (r_{t_i} - {}^{t_i+w}M_1)^2}{M_w}}$$

gdzie M_w is oznacza zliczoną liczbę obserwacji w podprzedziale, natomiast ${}^{t_i+w}M_1$ średnią wszystkich historycznych logarymiczno-normalnych zwrotów w odnośnym podprzedziale;

- d) wyliczenie wartości odpowiadającej 99. percentylowi dla 1 roku oraz 90. percentylowi dla innych okresów utrzymywania. Wartość ta stanowi zmienność w warunkach skrajnych ${}^w\sigma_s$.
11. Dla PRIIP kategorii 2 wartości oczekiwane na koniec zalecanego okresu utrzymywania dla scenariusza warunków skrajnych są następujące:

$$\text{Scenariusz}_{\text{warunków skrajnych}} = e \left[{}^w\sigma_s * \sqrt{N} * \left(z_a + \left[\frac{(Z_a^2 - 1)}{6} \right] * \frac{\mu_1}{\sqrt{N}} + \left[\frac{(z_a^3 - 3z_a)}{24} \right] * \frac{\mu_2}{N} - \left[\frac{(2z_a^3 - 5z_a)}{36} \right] * \frac{\mu_1^2}{N} \right) - 0,5 {}^w\sigma_s^2 N \right]$$

gdzie z_a oznacza odpowiednio wybraną wartość PRIIP przy skrajnym percentylu, który odpowiada 1 % dla 1 roku i 5 % dla innych okresów utrzymywania.

12. Dla PRIIP kategorii 3 dokonuje się następującej korekty obliczeń w korzystnym, umiarkowanym i niekorzystnym scenariuszu dotyczącym wyników:

- a) zakładanym zwrotem dla każdego składnika aktywów lub grupy aktywów jest zwrot obserwowany w okresie określonym zgodnie z załącznikiem II pkt 6;
- b) oczekiwane wyniki oblicza się na koniec zalecanego okresu utrzymywania i bez dyskontowania oczekiwanych wyników z wykorzystaniem oczekiwanego wolnego od ryzyka czynnika dyskontującego.

13. Dla PRIIP kategorii 3 dokonuje się następującej korekty obliczeń w scenariuszu warunków skrajnych:

- a) wyliczenie zmienności w warunkach skrajnych ${}^w\sigma_s$ w oparciu o metodę określoną w pkt 10 niniejszego załącznika;
- b) przeskalowanie zwrotów historycznych r_t w oparciu o poniższy wzór;

$$r_t^{adj} = r_t * \frac{{}^w\sigma_s}{\sigma_s}$$

- c) zastosowanie metody *bootstrap* w stosunku do r_t^{adj} , jak opisano w załączniku II pkt 22;
- d) wyliczenie zwrotu dla każdego kontraktu poprzez zsumowanie zwrotów z wybranych okresów oraz skorygowanie tych zwrotów tak, aby zapewnić, by oczekiwany zwrot mierzony w oparciu o rozkład symulowanego zwrotu wyniósł:

$$E^* [r_{bootstrapped}] = -0,5 {}^w\sigma_s^2 N$$

gdzie $E^*[r_{bootstrapped}]$ oznacza nową symulowaną średnią.

14. Dla PRIIP kategorii 3 scenariuszem warunków skrajnych jest wartość PRIIP przy określonym w pkt 11 niniejszego załącznika skrajnym percentylu z_a symulowanego rozkładu określonego w pkt 13 niniejszego załącznika.

15. W przypadku PRIIP kategorii 4 w odniesieniu do tych czynników, które nie są obserwowane na rynku, stosuje się metodę, o której mowa w załączniku II pkt 27, w razie potrzeby w połączeniu z metodą dla PRIIP kategorii 3. Jeżeli w PRIIP połączone są różne części składowe, w odniesieniu do odpowiednich części składowych PRIIP stosuje się odpowiednie metody dla PRIIP kategorii 2 określone w pkt 9–11 niniejszego załącznika i odpowiednie metody dla PRIIP kategorii 3 określone w pkt 12–14 niniejszego załącznika. Scenariuszami dotyczącymi wyników są średnie ważone odpowiednich części składowych. Przy obliczaniu wyników bierze się pod uwagę cechy produktu i gwarancje kapitału.

16. W przypadku PRIIP kategorii 1 zdefiniowanych w załączniku II pkt 4 lit. a) oraz PRIIP kategorii 1 zdefiniowanych w załączniku II pkt 4 lit. b), które nie są kontraktami terminowymi typu *future*, opcjami kupna ani opcjami sprzedaży będącymi przedmiotem obrotu na rynku regulowanym lub na rynku państwa trzeciego uznawanym za równoważny rynkowi regulowanemu zgodnie z art. 28 rozporządzenia (UE) nr 600/2014, wartości w scenariuszach dotyczących wyników oblicza się zgodnie z pkt 12–14 niniejszego załącznika.

17. W przypadku PRIIP kategorii 1, które są kontraktami terminowymi typu *future*, opcjami kupna lub opcjami sprzedaży będącymi przedmiotem obrotu na rynku regulowanym lub na rynku państwa trzeciego uznawanym za równoważny rynkowi regulowanemu zgodnie z art. 28 rozporządzenia (UE) nr 600/2014, wartości w scenariuszach dotyczących wyników przedstawia się w postaci wykresów struktury wypłat. Zamieszcza się wykres, na którym przedstawia się wyniki w odniesieniu do wszystkich scenariuszy dla różnych poziomów wartości instrumentu bazowego. Na osi poziomej wykresu przedstawia się różne możliwe ceny wartości instrumentu bazowego, a na osi pionowej – zysk lub stratę przy różnych cenach wartości instrumentu bazowego. Dla każdej ceny wartości instrumentu bazowego pokazuje się na wykresie wynikający z niej zysk lub stratę oraz zaznacza się cenę wartości instrumentu bazowego, przy której zysk lub strata wynosi zero.
18. Dla PRIIP kategorii 1 zdefiniowanych w załączniku II pkt 4 lit. c) przedstawia się racjonalny i ostrożny najlepszy szacunek wartości oczekiwanych dla scenariuszy dotyczących wyników określonych w pkt 1 lit. a)–c) niniejszego załącznika na koniec zalecanego okresu utrzymywania.

Wybrane i przedstawione scenariusze muszą być zgodne z pozostałymi informacjami znajdującymi się w dokumencie zawierającym kluczowe informacje, w tym z ogólnym profilem ryzyka dla PRIIP, oraz muszą je uzupełniać. Twórca PRIIP zapewnia spójność scenariuszy z wnioskami dotyczącymi wewnętrznego zarządzania produktem, w tym między innymi z wszelkimi testami warunków skrajnych przeprowadzonymi przez twórcę PRIIP na potrzeby PRIIP oraz z danymi i analizami wykorzystywanymi do celów opracowywania pozostałych informacji znajdujących się w dokumencie zawierającym kluczowe informacje.

Scenariusze wybierane są w celu zrównoważonego przedstawienia możliwych wyników produktu zarówno w warunkach korzystnych, jak i niekorzystnych, ale prezentowane są tylko scenariusze, których można racjonalnie oczekiwać. Nie wybiera się scenariuszy, w których nadmiernie eksponowane są korzystne wyniki kosztem wyników niekorzystnych.

Obliczanie oczekiwanych wartości dla pośrednich okresów utrzymywania

19. W przypadku PRIIP o zalecanym okresie utrzymywania wynoszącym od 1 do 3 lat wyniki przedstawia się dla dwóch różnych okresów utrzymywania: na koniec pierwszego roku i na koniec zalecanego okresu utrzymywania.
20. W przypadku PRIIP o zalecanym okresie utrzymywania wynoszącym co najmniej 3 lata wyniki przedstawia się dla trzech różnych okresów utrzymywania: na koniec pierwszego roku, po upływie połowy zalecanego okresu utrzymywania zaokrąglonego w górę do końca najbliższego roku oraz na koniec zalecanego okresu utrzymywania.
21. W przypadku PRIIP o zalecanym okresie utrzymywania wynoszącym 1 rok lub mniej nie przedstawia się scenariuszy dotyczących wyników dla pośrednich okresów utrzymywania.
22. W przypadku PRIIP kategorii 2 wartości pokazywane dla okresów pośrednich oblicza się przy użyciu wzorów podanych w pkt 9–11 niniejszego załącznika, przy czym N definiuje się jako liczbę okresów rozliczeniowych od daty rozpoczęcia do zakończenia okresu pośredniego.
23. W przypadku PRIIP kategorii 1 i PRIIP kategorii 4 wartości wykazywane dla okresów pośrednich szacowane są przez twórcę PRIIP w sposób spójny z szacunkami na koniec zalecanego okresu utrzymywania. W tym celu metoda stosowana do szacowania wartości PRIIP na początku każdego okresu pośredniego musi dawać taką samą wartość dla całego zalecanego okresu utrzymywania co metoda wskazana odpowiednio w pkt 16 i 15 niniejszego załącznika.
24. W przypadku PRIIP kategorii 3 w celu opracowania scenariuszy korzystnego, umiarkowanego, niekorzystnego i warunków skrajnych dla okresu przejściowego przed upływem zalecanego okresu utrzymywania twórca wybiera trzy symulacje bazowe stosowane do obliczania MRM, o których mowa w załączniku II pkt 16–24, oraz jedną symulację bazową, o której mowa w pkt 13 niniejszego załącznika, na podstawie wyłącznie poziomów bazowych i w taki sposób, żeby symulowana wartość PRIIP dla tego okresu pośredniego była prawdopodobnie zgodna z odpowiednim scenariuszem.
- a) Aby opracować scenariusze korzystny, umiarkowany, niekorzystny i warunków skrajnych dla okresu przejściowego w przypadku PRIIP kategorii 3, który ma jeden instrument bazowy i o którego wartości wiadomo, że jest funkcją rosnącą poziomu jego instrumentu bazowego, twórca wybiera trzy symulacje bazowe stosowane do obliczania MRM, o których mowa w załączniku II pkt 16–24, oraz jedną symulację bazową, o której mowa w pkt 13 niniejszego załącznika, prowadzące do uzyskania odpowiednio następujących poziomów: 90. percentyla dla scenariusza korzystnego, 50. percentyla dla scenariusza umiarkowanego, 10. percentyla dla scenariusza niekorzystnego oraz poziomu percentyla, który odpowiada 1 % dla 1 roku i 5 % dla innych okresów utrzymywania, dla scenariusza warunków skrajnych.

- b) Aby opracować scenariusze korzystny, umiarkowany, niekorzystny i warunków skrajnych dla okresu przejściowego w przypadku PRIIP kategorii 3, który ma jeden instrument bazowy i o którego wartości wiadomo, że jest funkcją malejącą poziomu jego instrumentu bazowego, twórca wybiera trzy symulacje bazowe stosowane do obliczania MRM, o których mowa w załączniku II pkt 16–24, oraz jedną symulację bazową, o której mowa w pkt 13 niniejszego załącznika, prowadzące do uzyskania odpowiednio następujących poziomów: 90. percentyla dla scenariusza niekorzystnego, 50. percentyla dla scenariusza umiarkowanego, 10. percentyla dla scenariusza korzystnego oraz poziomu percentyla, który odpowiada 1 % dla 1 roku i 5 % dla innych okresów utrzymywania, dla scenariusza warunków skrajnych.
- c) Aby opracować scenariusze korzystny, umiarkowany, niekorzystny i warunków skrajnych dla okresu pośredniego w odniesieniu do PRIIP kategorii 3 innych niż wymienione w lit. a) i b), twórca wybiera wartości instrumentu bazowego odpowiadające 90., 50. i 10. percentylowi PRIIP oraz poziomowi percentyla odpowiadającemu 1 % dla 1 roku i 5 % dla innych okresów utrzymywania PRIIP i wykorzystuje te wartości jako wartości początkowe na potrzeby symulacji mającej na celu ustalenie wartości PRIIP.
25. W przypadku PRIIP kategorii 1, które są kontraktami terminowymi typu *future*, opcjami kupna lub opcjami sprzedaży będącymi przedmiotem obrotu na rynku regulowanym lub na rynku państwa trzeciego uznawanym za równoważny rynkowi regulowanemu zgodnie z art. 28 rozporządzenia (UE) nr 600/2014, nie uwzględnia się scenariuszy dotyczących wyników dla pośrednich okresów utrzymywania.
26. W przypadku scenariuszy korzystnego, umiarkowanego i niekorzystnego dla okresów pośrednich szacunek rozkładu służącego do odczytu wartości PRIIP dla różnych percentyli musi być zgodny ze zwrotem i zmiennością obserwowanymi w ciągu ostatnich 5 lat w odniesieniu do wszystkich instrumentów rynkowych mających wpływ na wartość PRIIP. W przypadku scenariusza warunków skrajnych dla okresów pośrednich szacunek rozkładu służącego do odczytu wartości PRIIP dla różnych percentyli musi być zgodny z symulowanym rozkładem wszystkich instrumentów rynkowych mających wpływ na wartość PRIIP, jak określono w pkt 11 i 13.
27. Scenariuszem niekorzystnym jest szacowana wartość PRIIP na początku okresu pośredniego odpowiadająca 10. percentylowi.
28. Scenariuszem umiarkowanym jest szacowana wartość PRIIP na początku okresu pośredniego odpowiadająca 50. percentylowi.
29. Scenariuszem korzystnym jest szacowana wartość PRIIP na początku okresu pośredniego odpowiadająca 90. percentylowi.
30. Scenariuszem warunków skrajnych jest oszacowana wartość PRIIP na początku okresu pośredniego odpowiadająca poziomowi percentyla, który odpowiada 1 % dla 1 roku i 5 % dla innych okresów utrzymywania symulowanego rozkładu, jak określono w pkt 13.

Wymagania ogólne

31. Wyniki PRIIP oblicza się po odjęciu wszystkich mających zastosowanie kosztów zgodnie z załącznikiem VI w odniesieniu do przedstawianego scenariusza i okresu utrzymywania.
32. Wyniki przedstawia się w jednostkach monetarnych. Użyte kwoty muszą być zgodne z kwotami, o których mowa w załączniku VI pkt 90.
33. Wyniki przedstawia się również w ujęciu procentowym jako średni roczny zwrot z inwestycji. Wartość tę oblicza się poprzez podstawienie wyników netto jako licznika oraz kwoty inwestycji początkowej lub zapłaconej ceny jako mianownika.
- W odniesieniu do tych PRIIP, w przypadku których nie istnieje inwestycja początkowa ani zapłacona cena, takich jak kontrakty terminowe typu *future* lub *swapy*, wartość procentową oblicza się poprzez uwzględnienie wartości nominalnej umowy oraz dodaje się przypis wyjaśniający to obliczenie.
34. W przypadku ubezpieczeniowego produktu inwestycyjnego następujące czynniki mają zastosowanie poza metodami wymienionymi powyżej, w tym w pkt 15, przy dokonywaniu obliczeń w scenariuszach dotyczących wyników w odniesieniu do inwestycji:
- uwzględnia się przyszły udział w zyskach;
 - założenia dotyczące przyszłego udziału w zyskach muszą być spójne z założeniem dotyczącym rocznych stóp zwrotu z aktywów bazowych;

- c) założenia odnośnie do podziału przyszłych zysków między twórcę PRIIP a inwestora indywidualnego oraz inne założenia dotyczące przyszłego podziału zysków muszą być realistyczne i zgodne z aktualną praktyką biznesową i strategią biznesową twórcy PRIIP. Jeżeli istnieją wystarczające dowody, że przedsiębiorstwo zmieni swoje praktyki lub strategię, założenia dotyczące przyszłego podziału zysków muszą być spójne ze zmienionymi praktykami lub strategią. W przypadku zakładów ubezpieczeń na życie objętych zakresem stosowania dyrektywy 2009/138/WE założenia te muszą być spójne z założeniami dotyczącymi przyszłych działań zarządu stosowanymi przy wycenie rezerw techniczno-ubezpieczeniowych w bilansie sporządzanym zgodnie z dyrektywą Wypłacalność II;
- d) jeżeli składnik wyników odnosi się do udziału w zyskach, który jest wypłacany w sposób uznaniowy, składnik ten uwzględnia się wyłącznie w korzystnych scenariuszach dotyczących wyników:
- e) obliczeń w scenariuszach dotyczących wyników dokonuje się na podstawie kwot inwestycji określonych w pkt 32 niniejszego załącznika.
-

ZAŁĄCZNIK V

METODYKA PREZENTACJI SCENARIUSZY DOTYCZĄCYCH WYNIKÓW

CZĘŚĆ 1

Ogólna specyfikacja prezentacji

1. Scenariusze dotyczące wyników prezentowane są w sposób rzetelny, dokładny, jasny i niewprowadzający w błąd oraz w sposób, który jest najprawdopodobniej zrozumiały dla przeciętnego inwestora indywidualnego.
2. Jeżeli scenariusze dotyczące wyników można przedstawić wyłącznie dla terminu zapadalności lub dla końca zalecanego okresu utrzymywania, jak w przypadku PRIIP, o których mowa w załączniku IV pkt 21, zostaje to jasno wyjaśnione w opisowym wyjaśnieniu określonym w części 2 element E w niniejszym załączniku.
3. We wszystkich przypadkach uwzględnia się opisowe wyjaśnienia określone w części 2 elementy A, B, C, D i F w niniejszym załączniku, przy czym wyjątek stanowią PRIIP kategorii 1, o których mowa w załączniku IV pkt 17, w którym to przypadku wykorzystuje się zamiast tych wyjaśnień opisowe wyjaśnienia określone w elementach G–K.

CZĘŚĆ 2

Prezentacja scenariuszy dotyczących wyników

W odniesieniu do wszystkich PRIIP z wyjątkiem PRIIP kategorii 1, o których mowa w załączniku IV pkt 17, twórcy PRIIP prezentują scenariusze dotyczące wyników przy użyciu poniższych formatów, w zależności od tego, czy PRIIP jest oparty na pojedynczej inwestycji lub składce czy też na regularnych płatnościach lub składkach. Okresy pośrednie mogą różnić się w zależności od długości zalecanego okresu utrzymywania. W odniesieniu do ubezpieczeniowych produktów inwestycyjnych uwzględniono dodatkowe wiersze na potrzeby scenariusza dotyczącego świadczeń ubezpieczeniowych, w tym łącznej składki z tytułu ryzyka biometrycznego w przypadku ubezpieczeniowego produktu inwestycyjnego opartego na regularnych składkach. Zwroty w przypadku tego scenariusza przedstawia się wyłącznie w wartościach bezwzględnych.

Wzór A: Opłacenie pojedynczej inwestycji lub pojedynczej składki.

Opłacenie pojedynczej inwestycji

Inwestycja ☐		1 rok	[3] lata	[5] lata (zalecany okres utrzymywania)
Scenariusze				
Scenariusz warunków skrajnych	Jaki zwrot możesz otrzymać po odliczeniu kosztów Średni zwrot w każdym roku	☐	☐	☐
Scenariusz niekorzystny	Jaki zwrot możesz otrzymać po odliczeniu kosztów Średni zwrot w każdym roku	☐	☐	☐
Scenariusz umiarkowany	Jaki zwrot możesz otrzymać po odliczeniu kosztów Średni zwrot w każdym roku	☐	☐	☐
Scenariusz korzystny	Jaki zwrot możesz otrzymać po odliczeniu kosztów Średni zwrot w każdym roku	☐	☐	☐

Opłacenie pojedynczej składki

Inwestycja ☐		1 rok	[3] lata	[5] lata (zalecany okres utrzymywania)
Składka ubezpieczeniowa ☐				
Scenariusze [w przypadku dożycia]				
Scenariusz warunków skrajnych	Jaki zwrot możesz otrzymać po odliczeniu kosztów	☐	☐	☐
	Średni zwrot w każdym roku	☐	☐	☐
Scenariusz niekorzystny	Jaki zwrot możesz otrzymać po odliczeniu kosztów	☐	☐	☐
	Średni zwrot w każdym roku	☐	☐	☐
Scenariusz umiarkowany	Jaki zwrot możesz otrzymać po odliczeniu kosztów	☐	☐	☐
	Średni zwrot w każdym roku	☐	☐	☐
Scenariusz korzystny	Jaki zwrot możesz otrzymać po odliczeniu kosztów	☐	☐	☐
	Średni zwrot w każdym roku	☐	☐	☐
Scenariusz [w przypadku śmierci]				
[Zdarzenie ubezpieczeniowe]	Jaki zwrot mogą otrzymać Twoi beneficjenci po odliczeniu kosztów	☐	☐	☐

Wzór B: Opłacanie regularnych inwestycji lub regularnych składek.

Opłacanie regularnych inwestycji

Inwestycja ☐		1 rok	[3] lata	[5] lata (zalecany okres utrzymywania)
Scenariusze				
Scenariusz warunków skrajnych	Jaki zwrot możesz otrzymać po odliczeniu kosztów	☐	☐	☐
	Średni zwrot w każdym roku	☐	☐	☐
Scenariusz niekorzystny	Jaki zwrot możesz otrzymać po odliczeniu kosztów	☐	☐	☐
	Średni zwrot w każdym roku	☐	☐	☐
Scenariusz umiarkowany	Jaki zwrot możesz otrzymać po odliczeniu kosztów	☐	☐	☐
	Średni zwrot w każdym roku	☐	☐	☐
Scenariusz korzystny	Jaki zwrot możesz otrzymać po odliczeniu kosztów	☐	☐	☐
	Średni zwrot w każdym roku	☐	☐	☐
Łączna zainwestowana kwota		☐	☐	☐

Opłacanie regularnych składek

Inwestycja ☐ Składka ubezpieczeniowa ☐		1 rok	[3] lata	[5] lata (zalecany okres utrzymywania)
Scenariusze [w przypadku dożycia]				
Scenariusz warunków skrajnych	Jaki zwrot możesz otrzymać po odliczeniu kosztów	☐	☐	☐
	Średni zwrot w każdym roku	☐	☐	☐
Scenariusz niekorzystny	Jaki zwrot możesz otrzymać po odliczeniu kosztów	☐	☐	☐
	Średni zwrot w każdym roku	☐	☐	☐
Scenariusz umiarkowany	Jaki zwrot możesz otrzymać po odliczeniu kosztów	☐	☐	☐
	Średni zwrot w każdym roku	☐	☐	☐
Scenariusz korzystny	Jaki zwrot możesz otrzymać po odliczeniu kosztów	☐	☐	☐
	Średni zwrot w każdym roku	☐	☐	☐
Łączna zainwestowana kwota		☐	☐	☐
Scenariusz [w przypadku śmierci]				
[Zdarzenie ubezpieczeniowe]	Jaki zwrot mogą otrzymać Twoi beneficjenci po odliczeniu kosztów	☐	☐	☐
Łączna składka ubezpieczeniowa		☐	☐	☐

Scenariusze dotyczące wyników

[Element A] [W tej tabeli/Na tym wykresie] pokazano, ile pieniędzy możesz dostać z powrotem w ciągu [zalecany okres utrzymywania] lat w różnych scenariuszach, przy założeniu, że inwestujesz [...] EUR [rocznie].

[Element B] Przedstawione scenariusze pokazują, jakie wyniki mogłyby przynieść twoja inwestycja. Możesz porównać je ze scenariuszami dotyczącymi innych produktów.

[Element C] Przedstawione scenariusze są szacunkami przyszłych wyników opartymi na dowodach z przeszłości oraz na zmienności wartości tej inwestycji i nie stanowią dokładnego wskaźnika. Twój zwrot będzie różnił się w zależności od wyników na rynku i długości okresu utrzymywania inwestycji/produktu.

[Element D] Scenariusz warunków skrajnych pokazuje, ile pieniędzy możesz odzyskać w ekstremalnych warunkach rynkowych, i nie uwzględnia sytuacji, w której nie jesteśmy w stanie wypłacić ci pieniędzy.

[W stosownych przypadkach][Element E] Tego produktu nie można [łatwo] spieniężyć. Oznacza to, że trudno oszacować wielkość zwrotu w przypadku spieniężenia przed [końcem zalecanego okresu utrzymywania/terminem zapadalności]. Wcześniejsze spieniężenie będzie niemożliwe albo będziesz musiał zapłacić wysokie koszty lub ponieść dużą stratę, żeby to zrobić.

[Element F] Przedstawione dane liczbowe obejmują wszystkie koszty samego produktu, [w stosownych przypadkach:] [ale mogą nie obejmować wszystkich kosztów, które płacisz swojemu doradcy lub dystrybutorowi][jak również obejmują koszty twojego doradcy lub dystrybutora]. W danych liczbowych nie uwzględniono twojej osobistej sytuacji podatkowej, która również może mieć wpływ na wielkość zwrotu.

[Element G] Wykres ten przedstawia wyniki, które mogłyby przynieść twoja inwestycja. Możesz porównać je z wykresami wypłat dotyczącymi innych instrumentów pochodnych.

[Element H] Przedstawiony wykres obejmuje szereg możliwych wyników i nie stanowi dokładnego wskaźnika zwrotu, jaki można uzyskać. Twój zwrot będzie różnił się w zależności od wyników instrumentu bazowego. Dla każdej wartości instrumentu bazowego przedstawiono na wykresie zysk lub stratę z produktu. Na osi poziomej przedstawiono różne możliwe ceny wartości instrumentu bazowego w dniu wygaśnięcia, a na osi pionowej – zysk lub stratę.

[Element I] Zakup tego produktu oznacza, że uważasz, że cena instrumentu bazowego będzie [rosnąć/spadać].

[Element J] Twoją maksymalną stratą byłaby strata wszystkich zainwestowanych środków (zapłaconych składek).

[Element K] Przedstawione dane liczbowe obejmują wszystkie koszty samego produktu, ale mogą nie obejmować wszystkich kosztów, które płacisz swojemu doradcy lub dystrybutorowi. W danych liczbowych nie uwzględniono twojej osobistej sytuacji podatkowej, która również może mieć wpływ na wielkość zwrotu.

ZAŁĄCZNIK VI

METODYKA OBLICZANIA KOSZTÓW

CZĘŚĆ 1

Wykaz kosztów

I. WYKAZ KOSZTÓW DLA FUNDUSZY INWESTYCYJNYCH (AFI I UCITS)

Koszty ujawniane*Koszty jednorazowe*

1. Kosztem jednorazowym jest koszt wejścia lub wyjścia, który jest:
 - a) płacony bezpośrednio przez inwestora indywidualnego; lub
 - b) odejmowany od płatności otrzymanej przez inwestora indywidualnego lub należnej temu inwestorowi.
2. Koszty jednorazowe są kosztami ponoszonymi przez inwestora indywidualnego, które nie są odejmowane od aktywów AFI lub UCITS.
3. Koszty jednorazowe obejmują między innymi następujące rodzaje kosztów początkowych ponoszonych z góry, które uwzględnia się w kwocie kosztów ujawnianej w dokumencie zawierającym kluczowe informacje:
 - a) opłatę z tytułu dystrybucji, o ile kwota ta jest znana spółce zarządzającej. Jeżeli faktyczna kwota nie jest znana spółce zarządzającej, wykazuje się maksymalne możliwe znane koszty dystrybucji w odniesieniu do określonego PRIIP;
 - b) koszty ustanowienia (część płatna z góry);
 - c) koszty marketingu (część płatna z góry);
 - d) opłatę z tytułu subskrypcji wraz z podatkami.

Koszty powtarzające się

4. Koszty powtarzające się są płatnościami odejmowanymi od aktywów AFI lub UCITS i stanowią następujące koszty:
 - a) niezbędne wydatki poniesione w trakcie działalności AFI lub UCITS;
 - b) wszelkie płatności, w tym wynagrodzenia, na rzecz osób powiązanych z AFI lub UCITS lub świadczących im usługi;
 - c) koszty transakcji.
5. Koszty powtarzające się obejmują między innymi następujące rodzaje kosztów, które są odejmowane od aktywów AFI lub UCITS, i są uwzględniane w kwocie kosztów ujawnianej w dokumencie zawierającym kluczowe informacje:
 - a) wszystkie płatności na rzecz następujących osób, w tym tych, którym powierzono jakiegokolwiek funkcje:
 - (i) spółki zarządzającej funduszem;
 - (ii) członków zarządu funduszu, jeśli jest to spółka inwestycyjna;
 - (iii) depozytariusza;
 - (iv) powierników;
 - (v) ewentualnego doradcy finansowego;
 - b) wszystkie płatności na rzecz wszystkich osób świadczących którejkolwiek z powyższych osób usługi zlecane w ramach outsourcingu, w tym:
 - (i) dostawców usług w zakresie wyceny i rachunkowości na potrzeby funduszu;
 - (ii) dostawców usług dla akcjonariuszy, takich jak agent transferowy i brokerzy, którzy są zarejestrowanymi właścicielami udziałów funduszu i świadczą usługi w zakresie rachunkowości subkont właścicieli rzeczywistych tych udziałów;

- (iii) dostawców usług zarządzania zabezpieczeniem;
 - (iv) dostawców usług brokerskich;
 - (v) przedstawicieli podmiotów udzielających pożyczek papierów wartościowych;
 - (vi) dostawców usług zarządzania nieruchomościami i podobnych usług;
- c) opłaty rejestracyjne, opłaty za notowania, opłaty regulacyjne i podobne, w tym opłaty za udzielanie zezwoleń;
 - d) finansowane z rezerwy opłaty z tytułu określonego traktowania zysków i strat;
 - e) opłaty za audyt;
 - f) płatności na rzecz doradców prawnych i innych ekspertów;
 - g) wszelkie koszty dystrybucji lub marketingu, o ile są znane spółce zarządzającej. Jeżeli faktyczna kwota nie jest znana spółce zarządzającej, wykazuje się maksymalne możliwe znane koszty dystrybucji w odniesieniu do określonego PRIIP;
 - h) koszty finansowania związane z finansowaniem zewnętrznym (udostępnionym przez podmioty powiązane);
 - i) koszty gwarancji kapitału zapewnionej przez gwaranta będącego osobą trzecią;
 - j) płatności na rzecz osób trzecich w celu pokrycia niezbędnych kosztów poniesionych w związku z nabyciem lub zbyciem jakiegokolwiek składnika aktywów w portfelu funduszu (w tym koszty transakcji, o których mowa w pkt 7–23 niniejszego załącznika);
 - k) wartość towarów lub usług otrzymanych przez spółkę zarządzającą lub jakąkolwiek powiązaną osobę w zamian za składanie zleceń wykonania transakcji;
 - l) jeżeli fundusz inwestuje swoje aktywa w UCITS lub AFI, w jego ogólnym wskaźniku kosztów uwzględnia się opłaty pobierane w UCITS lub AFI. W obliczeniach uwzględnia się następujące elementy:
 - (i) jeżeli instrumentem bazowym jest UCITS lub AFI, stosuje się najnowszą dostępną wartość jego ogólnego wskaźnika kosztów; może to być wartość opublikowana przez UCITS lub AFI lub przez jego operatora lub spółkę zarządzającą bądź wartość obliczona przez wiarygodne źródło będące osobą trzecią, jeżeli wartość ta jest nowsza niż wartość opublikowana;
 - (ii) ogólny wskaźnik kosztów może zostać zmniejszony, o ile istnieje jakikolwiek mechanizm (który nie jest już odzwierciedlony w rachunku zysków i strat funduszu), na mocy którego fundusz inwestycyjny otrzymuje rabat lub retrocesję opłat od bazowego UCITS lub AFI;
 - (iii) jeżeli nabycie lub zbycie jednostek nie następuje po średniej cenie UCITS lub AFI, wartość różnicy między ceną transakcji a średnią ceną uwzględnia się jako koszty transakcji, o ile nie jest ona ujęta w ogólnym wskaźniku kosztów;
 - m) jeżeli fundusz inwestuje w PRIIP inny niż UCITS lub AFI, w jego ogólnym wskaźniku kosztów uwzględnia się opłaty pobierane w bazowym PRIIP. W obliczeniach uwzględnia się następujące elementy:
 - (i) najnowszy dostępny ogólny wskaźnik kosztów bazowego PRIIP;
 - (ii) ogólny wskaźnik kosztów może zostać zmniejszony, o ile istnieje jakikolwiek mechanizm (który nie jest już odzwierciedlony w rachunku zysków i strat funduszu), na mocy którego fundusz inwestycyjny otrzymuje rabat lub retrocesję opłat od bazowego PRIIP;
 - (iii) jeżeli nabycie lub zbycie jednostek nie następuje po średniej cenie bazowego PRIIP, wartość różnicy między ceną transakcji a średnią ceną uwzględnia się jako koszty transakcji, o ile nie jest ona ujęta w ogólnym wskaźniku kosztów;
 - n) jeżeli fundusz inwestuje w produkt inwestycyjny inny niż PRIIP, w jego ogólnym wskaźniku kosztów uwzględnia się opłaty pobierane w bazowym produkcie inwestycyjnym. Twórca PRIIP korzysta z wszelkich opublikowanych informacji, które stanowią rozsądny zamiennik ogólnego wskaźnika kosztów, albo w innym przypadku opracowuje najlepszy szacunek maksymalnego poziomu tego wskaźnika w oparciu o weryfikację aktualnego prospektu produktu inwestycyjnego oraz najnowsze opublikowane sprawozdanie finansowe;

- o) koszty operacyjne (lub wszelkie wynagrodzenia) objęte uzgodnieniami dotyczącymi podziału opłat z osobą trzecią, o ile nie zostały już ujęte w innego rodzaju kosztach wymienionych powyżej;
- p) zyski wynikające z technik efektywnego zarządzania portfelem, jeżeli nie są wpłacane do portfela;
- q) koszty niewidoczne poniesione przez fundusze strukturyzowane, o których mowa w sekcji II niniejszego załącznika, w szczególności w pkt 36–46 niniejszego załącznika;
- r) dywidendy pochodzące z udziałów utrzymywanych w portfelu funduszy, o ile nie narastają na koncie funduszu.

Koszty dodatkowe

6. Następujące rodzaje kosztów dodatkowych uwzględnia się w ujawnianej kwocie kosztów:
- a) opłatę związaną z wynikami należną spółce zarządzającej lub ewentualnemu doradcy finansowemu, w tym opłaty za wyniki, o których mowa w pkt 24 niniejszego załącznika;
 - b) premie motywacyjne, o których mowa w pkt 25 niniejszego załącznika.

Obliczanie określonych rodzajów kosztów funduszy inwestycyjnych

Koszty transakcji

7. Koszty transakcji oblicza się w stosunku rocznym w oparciu o średnie koszty transakcji poniesione przez PRIIP w ciągu ostatnich trzech lat. Jeżeli PRIIP działał krócej niż trzy lata, koszty transakcji oblicza się za pomocą metodyki określonej w pkt 21 niniejszego załącznika.
8. Zagregowane koszty transakcji dla PRIIP oblicza się jako sumę kosztów transakcji obliczonych zgodnie z pkt 9–23 niniejszego załącznika w walucie bazowej PRIIP w odniesieniu do wszystkich poszczególnych transakcji przeprowadzonych przez PRIIP w określonym okresie. Sumę tę przekształca się w wartość procentową, dzieląc ją przez średnią wartość aktywów netto PRIIP w tym samym okresie.
9. Przy obliczaniu kosztów transakcji poniesionych przez PRIIP w ciągu ostatnich trzech lat rzeczywiste koszty transakcji należy obliczyć za pomocą metodyki opisanej w pkt 12–18 niniejszego załącznika w odniesieniu do inwestycji w następujące instrumenty:
- a) zbywalne papiery wartościowe określone w art. 2 dyrektywy Komisji 2007/16/WE ⁽¹⁾;
 - b) inne instrumenty, w odniesieniu do których pojawiają się częste możliwości zbycia, wykupu lub zrealizowania w inny sposób wartości instrumentu po cenach, które są powszechnie znane uczestnikom rynku i które są albo cenami rynkowymi, albo cenami udostępnianymi lub zatwierdzanymi za pomocą systemów wyceny niezależnych od emitenta.
10. W odniesieniu do inwestycji w inne instrumenty lub aktywa należy wykorzystać szacunki kosztów transakcji uzyskane w wyniku zastosowania metodyki opisanej poniżej w pkt 19–20 niniejszego załącznika.

Sposób traktowania mechanizmów przeciwdziałania rozmyciu

11. W przypadku gdy PRIIP ma mechanizm ustalania cen, który kompensuje wpływ rozmycia wynikającego z transakcji w ramach samego PRIIP, kwotę świadczenia uzyskanego przez posiadaczy PRIIP w wyniku mechanizmów przeciwdziałania rozmyciu można odjąć od kosztów transakcji poniesionych w PRIIP, stosując następującą metodykę:
- a) kwota pieniężna jakiegokolwiek opłaty przeciwdziałającej rozmyciu lub innej płatności dokonanej w związku z transakcją zawartą w ramach samego PRIIP, która została uiszczona na rzecz PRIIP, może być odjęta od całkowitych kosztów transakcji;
 - b) świadczenie na rzecz PRIIP wynikające z emisji jednostek (lub umożliwienia inwestowania w PRIIP w inny sposób) po cenie innej niż cena średnia lub z anulowania jednostek (lub umożliwienia wykupu środków z PRIIP w inny sposób) po cenie innej niż cena średnia, pod warunkiem że sam PRIIP otrzymuje to świadczenie, jest obliczane w następujący sposób i może zostać odjęte od całkowitych kosztów transakcji:
 - (i) różnica między ceną jednostek wyemitowanych a średnią ceną pomnożona przez liczbę jednostek wyemitowanych netto;
 - (ii) różnica między ceną jednostek anulowanych a średnią ceną pomnożona przez liczbę jednostek anulowanych netto.

⁽¹⁾ Dyrektywa Komisji 2007/16/WE z dnia 19 marca 2007 r. dotycząca wykonania dyrektywy Rady 85/611/EWG w sprawie koordynacji przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych odnoszących się do przedsiębiorstw zbiorowego inwestowania w zbywalne papiery wartościowe (UCITS) w zakresie wyjaśnienia niektórych definicji (Dz.U. L 79 z 20.3.2007, s. 11).

Rzeczywiste koszty transakcji

12. Rzeczywiste koszty transakcji w odniesieniu do każdej transakcji oblicza się na następującej podstawie:
- w odniesieniu do każdego zakupu dokonanego przez PRIIP cenę danego instrumentu w chwili przekazania zlecenia zakupu innej osobie do realizacji („cena przybycia” zakupu) odejmuje się od ceny wykonania netto zrealizowanej transakcji. Uzyskaną wartość mnoży się przez liczbę nabytych jednostek;
 - w odniesieniu do każdej sprzedaży dokonanej przez PRIIP cenę wykonania netto zrealizowanej transakcji odejmuje się od ceny danego instrumentu w chwili przekazania zlecenia sprzedaży innej osobie do realizacji („cena przybycia” sprzedaży). Uzyskaną wartość mnoży się przez liczbę sprzedanych jednostek.
13. Cenę wykonania netto zrealizowanej transakcji ustala się jako cenę, po której transakcja została zrealizowana, łącznie z wszystkimi opłatami, prowizjami, podatkami i innymi płatnościami (takimi jak opłata przeciwdziałająca rozmyciu) związanymi z transakcją bezpośrednio lub pośrednio, jeżeli płatności te dokonywane są z aktywów PRIIP.
14. Cenę przybycia ustala się jako średnią cenę rynkową inwestycji w chwili przekazania zlecenia transakcji innej osobie. W przypadku zleceń, które są przedmiotem transakcji w dniu innym niż dzień pierwotnego przekazania zlecenia innej osobie, cenę przybycia ustala się jako kurs otwarcia inwestycji w dniu transakcji lub, jeżeli kurs otwarcia nie jest dostępny, poprzedni kurs zamknięcia. Jeżeli cena nie jest dostępna w chwili przekazania zlecenia transakcji innej osobie (z powodu zainicjowania zlecenia poza godzinami otwarcia rynku lub na rynkach pozagiełdowych, na których na przykład nie ma przejrzystości cen śróddziennych), cenę przybycia ustala się jako kurs otwarcia w dniu transakcji lub, jeżeli kurs otwarcia nie jest dostępny, poprzedni kurs zamknięcia. Jeżeli zlecenie jest wykonywane bez przekazywania go innej osobie, cenę przybycia ustala się jako średnią cenę rynkową inwestycji w chwili realizacji transakcji.
15. Jeżeli informacje o czasie przekazania zlecenia transakcji innej osobie są niedostępne (lub charakteryzują się niewystarczającym poziomem dokładności) lub gdy informacje o cenie w tym czasie są niedostępne, dopuszczalne jest użycie jako ceny przybycia kursu otwarcia inwestycji w dniu transakcji lub, jeżeli kurs otwarcia jest niedostępny, poprzedniego kursu zamknięcia. W przypadku obliczania kosztów transakcji przy użyciu danych sprzed dnia 31 grudnia 2017 r. ceny śróddzienne można uznać za niedostępne.
16. Koszty związane z transakcjami przeprowadzonymi przez PRIIP i dotyczące instrumentów finansowych należących do jednej z kategorii, o których mowa w sekcji C pkt 4–10 załącznika I do dyrektywy 2014/65/UE, oblicza się w następujący sposób:
- w przypadku instrumentów standardowych oraz regularnego obrotu samym instrumentem (na przykład kontraktu terminowego typu *future* na indeks dotyczącego głównego indeksu akcyjnego) koszty transakcji oblicza się w odniesieniu do samego instrumentu. Cenę przybycia ustala się jako średnią cenę instrumentu;
 - w przypadku niestandardowych instrumentów liniowych oraz gdy nie ma przejrzystości cen lub regularnego obrotu samym instrumentem, koszty transakcji oblicza się w odniesieniu do aktywów bazowych. Cenę przybycia oblicza się w oparciu o ceny aktywów bazowych przy użyciu odpowiednich współczynników ważenia, jeśli istnieje więcej niż jeden składników aktywów bazowych. Jeżeli koszt obrotu instrumentem jest istotnie wyższy niż koszt obrotu aktywami bazowymi, musi to być odzwierciedlone w obliczeniach kosztu transakcji;
 - w przypadku instrumentów nieliniowych dopuszczalne jest obliczanie kosztów transakcji jako różnicy pomiędzy ceną zapłaconą lub uzyskaną za instrumenty a wartością godziwą instrumentu w sposób opisany w pkt 36–46 niniejszego załącznika.
17. Przy obliczaniu kosztów związanych z wymianą walut cena przybycia musi odzwierciedlać racjonalny szacunek ceny skonsolidowanej i nie może być po prostu ceną oferowaną przez jednego kontrahenta lub platformę wymiany walutowej, nawet jeżeli istnieje porozumienie dotyczące przeprowadzania wszystkich transakcji wymiany walutowej z jednym kontrahentem.
18. Przy obliczaniu kosztów związanych ze zleceniami, które początkowo wprowadzono do systemu aukcyjnego, cenę przybycia oblicza się jako średnią cenę bezpośrednio przed aukcją.

Koszty transakcji w przypadku innych aktywów

19. Przy szacowaniu kosztów transakcji w odniesieniu do aktywów innych niż aktywa, o których mowa w pkt 9 niniejszego załącznika, stosuje się metodykę określoną w pkt 12 niniejszego załącznika, a cenę przybycia oblicza się w następujący sposób:
- a) w przypadku sprzedaży:
 - (i) cenę przybycia oblicza się jako poprzednią niezależnie wycenioną cenę aktywów, w stosownych przypadkach skorygowaną o zmiany rynkowe, z zastosowaniem odpowiedniego indeksu odniesienia;
 - (ii) jeżeli poprzednia niezależnie wyceniona cena jest niedostępna, koszty transakcji muszą być oszacowane w oparciu o różnicę pomiędzy ceną transakcji a wycenioną wartością godziwą aktywów przed sprzedażą;
 - b) w przypadku zakupu:
 - (i) cenę przybycia oblicza się jako poprzednią niezależnie wycenioną cenę składnika aktywów, w stosownych przypadkach skorygowaną o zmiany rynkowe, z zastosowaniem odpowiedniego indeksu odniesienia, jeżeli taka cena jest dostępna;
 - (ii) jeżeli poprzednia niezależnie wyceniona cena jest niedostępna, koszty transakcji muszą być oszacowane w oparciu o różnicę pomiędzy ceną transakcji a wycenioną wartością godziwą aktywów przed zakupem.
20. Szacowany koszt transakcji nie może być niższy niż kwota faktycznych możliwych do zidentyfikowania kosztów bezpośrednio związanych z transakcją.

Koszty transakcji w przypadku nowych PRIIP

21. W przypadku PRIIP, które działają krócej niż trzy lata i które inwestują przede wszystkim w aktywa, o których mowa w pkt 9 niniejszego załącznika, koszty transakcji można obliczyć albo poprzez pomnożenie szacunkowego obrotu portfelem w każdej klasie aktywów przez koszty obliczone zgodnie z metodyką, o której mowa w lit. c), albo jako średnią rzeczywistych kosztów transakcji poniesionych w okresie działania i standardowego oszacowania na następującej podstawie:
- a) dla najwyższej wielokrotności sześciu miesięcy działania PRIIP koszty transakcji oblicza się w oparciu o podstawę opisaną w pkt 12–18 niniejszego załącznika;
 - b) dla pozostałego okresu wynoszącego do trzech lat koszty transakcji szacuje się poprzez pomnożenie szacowanego obrotu portfelem w każdej klasie aktywów zgodnie z metodyką, o której mowa w lit. c);
 - c) metodyka, którą należy zastosować, różni się w zależności od klasy aktywów i jest ustalana w następujący sposób:
 - (i) w odniesieniu do klas aktywów wskazanych w tabeli poniżej koszty transakcji oblicza się jako średnią szacowanego kosztu transakcji (w oparciu o różnicę pomiędzy ceną kupna a ceną sprzedaży podzieloną przez dwa) dla danej klasy aktywów w normalnych warunkach rynkowych.

Aby oszacować koszt, dla każdej klasy aktywów określa się co najmniej jeden indeks odniesienia. Następnie gromadzi się dane dotyczące średniej różnicy pomiędzy ceną kupna a ceną sprzedaży w odniesieniu do indeksów bazowych. Zgromadzone dane odnoszą się do różnicy pomiędzy ceną kupna a ceną sprzedaży w momencie zamknięcia w dziesiątym dniu sesyjnym każdego miesiąca w ciągu ubiegłego roku.

Zebrane różnice pomiędzy ceną kupna a ceną sprzedaży dzieli się następnie przez dwa, aby uzyskać szacowany koszt transakcji dla każdego punktu w czasie. Średnia tych wartości jest szacowanym kosztem transakcji w każdej klasie aktywów w normalnych warunkach rynkowych.

Klasy aktywów	
Obligacje skarbowe	Obligacje skarbowe i podobne instrumenty, rynek rozwinięty, rating AAA-A
	Obligacje skarbowe i podobne instrumenty, rynek rozwinięty, rating poniżej A

Klasy aktywów	
Obligacje skarbowe, rynki wschodzące (waluty twarde i miękkie)	Obligacje skarbowe, rynki wschodzące (waluty twarde i miękkie)
Obligacje korporacyjne posiadające rating inwestycyjny	Obligacje korporacyjne posiadające rating inwestycyjny
Inne obligacje korporacyjne	Obligacje korporacyjne o wysokiej stopie zwrotu

- (ii) w odniesieniu do klas aktywów wskazanych w poniższej tabeli koszty transakcji (w tym koszty widoczne i koszty niewidoczne) szacuje się albo przy użyciu porównywalnych informacji, albo poprzez dodanie szacowanych wyraźnie wskazanych kosztów do szacowanej połowy różnicy pomiędzy ceną kupna a ceną sprzedaży przy użyciu metody opisanej w ppkt (i).

Klasy aktywów	
Płynność	Instrumenty rynku pieniężnego (dla zachowania przejrzystości nie uwzględniono funduszy rynku pieniężnego)
Udziały, rynki rozwinięte	Udziały w spółkach o dużej kapitalizacji (rynki rozwinięte)
	Udziały w spółkach o średniej kapitalizacji (rynki rozwinięte)
	Udziały w spółkach o małej kapitalizacji (rynki rozwinięte)
Udziały, rynki wschodzące	Udziały w spółkach o dużej kapitalizacji (rynki wschodzące)
	Udziały w spółkach o średniej kapitalizacji (rynki wschodzące)
	Udziały w spółkach o małej kapitalizacji (rynki wschodzące)
Instrumenty pochodne dopuszczone do obrotu na rynku regulowanym	Instrumenty pochodne dopuszczone do obrotu na rynku regulowanym

- (iii) w odniesieniu do klas aktywów wskazanych w tabeli poniżej kosztem transakcji jest średnia zaobserwowanego kosztu transakcji (w oparciu o różnicę pomiędzy ceną kupna a ceną sprzedaży podzieloną przez dwa) w danej klasie aktywów w normalnych warunkach rynkowych.

Przy określaniu zaobserwowanego kosztu transakcji można uwzględnić wyniki badania panelowego.

Klasy aktywów	
Będące przedmiotem obrotu poza rynkiem regulowanym	Opcje egzotyczne będące przedmiotem obrotu poza rynkiem regulowanym
	Proste opcje waniliowe będące przedmiotem obrotu poza rynkiem regulowanym
	Swapy stóp procentowych, swapy ryzyka kredytowego i podobne instrumenty będące przedmiotem obrotu poza rynkiem regulowanym
	Swapy i podobne instrumenty będące przedmiotem obrotu poza rynkiem regulowanym (inne niż swapy stóp procentowych, swapy ryzyka kredytowego i podobne instrumenty)
	Walutowe transakcje terminowe będące przedmiotem obrotu poza rynkiem regulowanym, rynki rozwinięte
	Walutowe transakcje terminowe będące przedmiotem obrotu poza rynkiem regulowanym, rynki wschodzące

22. W przypadku PRIIP, który działa krócej niż rok, obrót portfelem musi być szacowany spójnie z polityką inwestycyjną ujawnioną w dokumentach ofertowych. W przypadku PRIIP, który działa dłużej niż rok, obrót portfelem musi być szacowany spójnie z rzeczywistym obrotem portfelem.
23. W przypadku PRIIP, które działają krócej niż trzy lata i które inwestują przede wszystkim w aktywa inne niż aktywa, o których mowa w pkt 9 niniejszego załącznika, twórca PRIIP szacuje koszty transakcji w oparciu o metodę wartości godziwej przy użyciu porównywalnych aktywów.

Opłaty związane z wynikami

24. W celu obliczenia opłat związanych z wynikami podejmuje się następujące działania:

- a) oblicza się opłaty na podstawie danych historycznych obejmujących ostatnie 5 lat. Średnie roczne opłaty za wyniki oblicza się jako wartości procentowe;
- b) jeżeli pełna historia opłat za wyniki jest niedostępna, ponieważ fundusz lub klasa udziałów są nowe lub warunki funduszu uległy zmianie wskutek wprowadzenia opłaty za wyniki lub wskutek zmiany jednego z jego parametrów, wyżej wspomnianą metodę należy dostosować w następujący sposób:

- (i) uwzględni się właściwą dostępną historię opłat za wyniki dla funduszu lub klasy udziałów;
- (ii) w odniesieniu do wszystkich lat, dla których dane są niedostępne, szacuje się zwrot dla funduszu lub klasy udziałów oraz w przypadku modelu opłat uzależnionych od wyników uwzględni się historyczne szeregi stopy odniesienia lub stopy progowej;

w przypadku nowych funduszy zwrot szacuje się przy użyciu zwrotu z porównywalnego funduszu lub z porównywalnej grupy jednostek. Szacowany zwrot jest wartością brutto z uwzględnieniem wszystkich kosztów obciążających nowy fundusz. Z tego względu zwroty w porównywanej grupie jednostek muszą być skorygowane poprzez doliczenie średnich właściwych kosztów nałożonych zgodnie z zasadami nowego funduszu. Na przykład w przypadku nowej klasy o innej strukturze opłat zwroty w tej nowej klasie koryguje się poprzez uwzględnienie kosztów w istniejącej klasie;

- (iii) oblicza się opłaty od początku okresu próby wymaganego w lit. a) do daty dostępności rzeczywistych danych dotyczących opłaty za wyniki funduszu, stosując odpowiedni algorytm do wyżej wspomnianych szeregów historycznych;
- (iv) łączy się oba szeregi opłat za wyniki w jeden szereg obejmujący pełny okres próby wymagany w lit. a);
- (v) oblicza się opłaty za wyniki za pomocą metodyki, o której mowa w lit. a) (średnie roczne opłaty za wyniki).

Premie motywacyjne

25. W celu obliczenia premii motywacyjnych podejmuje się następujące działania:

- a) oblicza się premie motywacyjne na podstawie danych historycznych obejmujących ostatnie 5 lat. Średnie roczne premie motywacyjne oblicza się jako wartości procentowe;
- b) jeżeli pełna historia premii motywacyjnych jest niedostępna, ponieważ fundusz lub klasa udziałów są nowe lub warunki funduszu uległy zmianie wskutek wprowadzenia premii motywacyjnych lub wskutek zmiany jednego z jego parametrów, wyżej wspomnianą metodę należy dostosować w następujący sposób:

- (i) uwzględni się właściwą dostępną historię premii motywacyjnych dla funduszu lub klasy udziałów;
 - w odniesieniu do wszystkich lat, dla których dane są niedostępne, szacuje się zwrot dla funduszu lub klasy udziałów,
 - w przypadku nowych funduszy zwrot szacuje się przy użyciu zwrotu z porównywalnego funduszu lub z porównywalnej grupy jednostek. Szacowany zwrot jest wartością brutto z uwzględnieniem wszystkich kosztów obciążających nowy fundusz. Z tego względu zwroty w porównywanej grupie jednostek muszą być skorygowane poprzez doliczenie średnich właściwych kosztów nałożonych zgodnie z zasadami nowego funduszu. Na przykład w przypadku nowej klasy o innej strukturze opłat zwroty w tej nowej klasie koryguje się poprzez uwzględnienie kosztów w istniejącej klasie;
- (ii) oblicza się premie motywacyjne od początku okresu próby wymaganego w lit. a) do daty dostępności rzeczywistych danych dotyczących premii motywacyjnych w funduszu, stosując odpowiedni algorytm do wyżej wspomnianych szeregów historycznych;

- (iii) łączy się oba szeregi premii motywacyjnych w jeden szereg obejmujący pełny okres próby wymagany w lit. a);
- (iv) oblicza się premie motywacyjne za pomocą metodyki, o której mowa w lit. a) (średnie roczne premie motywacyjne).

26. Jeżeli przez cały czas trwania inwestycji nie były wypłacane premie motywacyjne, do informacji o zerowej wartości premii motywacyjnej w tabeli „Struktura kosztów” należy dołączyć ostrzeżenie, aby wyjaśnić, że płatność wynosząca x % ostatecznego zwrotu nastąpi po wyjściu z inwestycji.

II. WYKAZ KOSZTÓW PRIP INNYCH NIŻ FUNDUSZE INWESTYCYJNE

Koszty ujawniane

Koszty jednorazowe

27. Kosztem jednorazowym jest koszt wejścia i wyjścia, który obejmuje opłaty początkowe, prowizje lub wszelkie inne kwoty uiszczone bezpośrednio przez inwestora indywidualnego lub odjęte od płatności otrzymanej przez inwestora indywidualnego lub należnej temu inwestorowi.
28. Koszty jednorazowe ponosi PRIP inny niż fundusz inwestycyjny, niezależnie od tego, czy stanowią one niezbędne wydatki poniesione w trakcie jego działalności czy wynagrodzenia jakiegokolwiek osoby związanej z nim lub świadczącej usługi na jego rzecz.

Jednorazowe koszty wejścia i opłaty związane z wejściem

29. Jednorazowe koszty wejścia i opłaty związane z wejściem obejmują między innymi następujące rodzaje kosztów, które uwzględnia się w kwocie kosztów ujawnianej w przypadku PRIP innych niż fundusze inwestycyjne:
- provizje od sprzedaży;
 - koszty strukturyzowania, w tym koszty pełnienia funkcji animatora rynku (spread) i koszty rozrachunków;
 - koszty zabezpieczenia (w celu zapewnienia, aby twórca PRIIP był w stanie powtórzyć wyniki pochodnego elementu produktu strukturyzowanego – koszty te obejmują koszty transakcji);
 - opłaty prawne;
 - koszty gwarancji kapitału;
 - dorozumiana składka wniesiona na rzecz emitenta.

Jednorazowe koszty wyjścia i opłaty związane z wyjściem

30. Jednorazowe koszty wyjścia i opłaty związane z wyjściem obejmują między innymi następujące rodzaje kosztów, które uwzględnia się w kwocie kosztów ujawnianej w przypadku PRIP innych niż fundusze inwestycyjne:
- opłaty proporcjonalne;
 - różnicę pomiędzy ceną kupna a ceną średnią w celu sprzedaży produktu oraz wszelkie mające zastosowanie koszty widoczne lub kary za wcześniejsze wyjście z inwestycji. Różnicę pomiędzy ceną kupna a ceną średnią szacuje się w odniesieniu do dostępności rynku wtórnego, warunków rynkowych i rodzaju produktu. W sytuacji, w której twórca PRIIP (lub powiązana osoba trzecia) jest jedynym dostępnym kontrahentem pod względem zakupu produktu na rynku wtórnym, szacuje koszty wyjścia dodawane do wartości godziwej produktu zgodnie ze swoimi strategiami wewnętrznymi;
 - koszty związane z kontraktami różnic kursowych, takie jak:
 - provizje pobierane przez dostawców kontraktów różnic kursowych – ogólne prowizje lub prowizje od każdej transakcji handlowej – tj. od otwarcia i zamknięcia kontraktu;
 - koszty transakcji na kontraktach różnic kursowych, takie jak: różnice pomiędzy ceną kupna a ceną sprzedaży, koszty finansowania pozycji otwartej, opłaty za prowadzenie rachunku i podatki, które nie są już uwzględnione w wartości godziwej.

Koszty powtarzające się

31. Koszty powtarzające się są płatnościami regularnie odejmowanymi od wszystkich płatności należnych inwestorowi indywidualnemu lub od zainwestowanej kwoty.
32. Koszty powtarzające się obejmują wszystkie rodzaje kosztów poniesionych przez PRIP inny niż fundusz inwestycyjny, niezależnie od tego, czy stanowią one niezbędne wydatki poniesione w trakcie jego działalności czy wynagrodzenia jakiegokolwiek osoby związanej z nim lub świadczącej usługi na jego rzecz.

33. Poniższy wykaz rodzajów kosztów powtarzających się, które uwzględnia się w ujawnianej kwocie kosztów, jeżeli są one odejmowane lub naliczane odrębnie, ma charakter orientacyjny, ale nie jest wyczerpujący:
- koszty związane z płatnościami kuponowymi;
 - koszty instrumentu bazowego, o ile istnieją.

Koszty PRIP, o których mowa w załączniku IV pkt 17

34. Jednorazowymi kosztami wyjścia i opłatami związanymi z wyjściem są opłaty giełdowe oraz opłaty z tytułu rozliczania i rozrachunku, jeżeli są znane.
35. Kosztami powtarzającymi się są koszty zabezpieczenia ponoszone w normalnych warunkach rynkowych i w skrajnych warunkach rynkowych.

Obliczanie niewidocznych kosztów PRIP innych niż fundusze inwestycyjne

36. Do celów obliczania kosztów niewidocznych związanych z PRIP twórca PRIIP odnosi się do ceny emisyjnej, a po okresie subskrypcji do ceny zakupu produktu dostępnej na rynku wtórnym.
37. Różnicę pomiędzy ceną a wartością godziwą produktu uznaje się za oszacowanie łącznych kosztów wejścia uwzględnionych w cenie. Jeżeli twórca PRIIP nie jest w stanie wyróżnić odpowiednich kosztów niewidocznych ujawnianych w sposób określony w pkt 29 niniejszego załącznika przy użyciu różnicy pomiędzy ceną a wartością godziwą, kontaktuje się z emitentem różnych części składowych produktu lub z właściwym organem, aby zgromadzić istotne informacje o tych kosztach.
38. Wartość godziwa jest ceną, którą otrzymano by za sprzedaż składnika aktywów lub zapłacono by za przeniesienie zobowiązania w transakcji przeprowadzonej na zwykłych warunkach na głównym (lub najkorzystniejszym) rynku na dzień wyceny w aktualnych warunkach rynkowych (tj. ceną wyjścia) bez względu na to, czy cena ta jest bezpośrednio obserwowalna lub oszacowana przy użyciu innej techniki wyceny.
39. W strategii dotyczącej wartości godziwej, która to strategia reguluje pomiar wartości godziwej, określa się szereg zasad, w tym w następujących obszarach:
- zarządzania;
 - metodyki obliczania wartości godziwej.
40. Celem zasad, o których mowa w pkt 39 niniejszego załącznika, jest określenie procesu wyceny, który:
- jest zgodny z mającymi zastosowanie standardami rachunkowości dotyczącymi wartości godziwej;
 - zapewnia, aby wewnętrzne modele wyceny dla PRIIP były spójne z metodami, modelami i standardami stosowanymi przez twórcę PRIIP do wyceny własnego portfela w oparciu o hipotezę, że produkt jest dostępny do sprzedaży lub przeznaczony do obrotu;
 - jest spójny z poziomem złożoności produktu i rodzajem instrumentu bazowego;
 - uwzględnia ryzyko kredytowe emitenta i niepewność związaną z instrumentem bazowym;
 - określa parametry służące identyfikowaniu aktywnego rynku, aby uniknąć nieprawidłowej wyceny ryzyka, która w skrajnych przypadkach mogłaby doprowadzić do znacznej niedokładności oszacowań;
 - maksymalizuje wykorzystanie właściwych obserwowalnych danych rynkowych i minimalizuje wykorzystanie nieobserwowalnych danych.
41. Wartość godziwą produktu strukturyzowanego określa się na podstawie:
- cen rynkowych, jeżeli są dostępne lub efektywnie ukształtowane;
 - wewnętrznych modeli wyceny stosujących jako dane wejściowe dane rynkowe, które to modele są pośrednio związane z produktem i wywodzą się z produktów o podobnych cechach (podejście porównawcze);
 - wewnętrznych modeli wyceny opartych na danych wejściowych, które nie pochodzą bezpośrednio z danych rynkowych, dla których to modeli należy sformułować oszacowania i założenia (podejście polegające na wycenie według modelu).
42. Jeżeli wartości godziwej nie można wyprowadzić z cen rynkowych, oblicza się ją przy użyciu techniki wyceny, która umożliwia prawidłowe odzwierciedlenie różnych czynników wpływających na strukturę wypłat z produktu przy maksymalnym wykorzystaniu danych rynkowych.

43. W technice wyceny, o której mowa w pkt 42 niniejszego załącznika, uwzględnia się następujące elementy w zależności od złożoności produktu:
- a) wykorzystanie niedawnych transakcji zawartych na warunkach rynkowych między dobrze poinformowanymi profesjonalnymi kontrahentami;
 - b) odniesienie do bieżącej ceny rynkowej innego instrumentu, który jest zasadniczo taki sam;
 - c) wykorzystanie odpowiedniego modelu zdyskontowanych przepływów pieniężnych, w którym prawdopodobieństwo każdego przepływu pieniężnego ustala się przy użyciu odpowiedniego modelu zmiany cen aktywów.
44. W przypadku produktów objętych subskrypcją wartość godziwą oblicza się w dniu, w którym określane są warunki produktu. Ten termin wyceny powinien być zbliżony do początku okresu subskrypcji. W przypadku długich terminów ofert lub dużej zmienności rynku określa się kryterium aktualizacji informacji o kosztach.
45. Jeżeli stosowane są warunki wstępne, koszty oblicza się przy użyciu warunków minimum dla produktu.
46. Jeżeli stosowane są zmienne ceny subskrypcji, określa się procedurę uwzględniania i ujawniania wpływu zmiennej ceny subskrypcji na koszty.

III. WYKAZ KOSZTÓW DLA UBEZPIECZENIOWYCH PRODUKTÓW INWESTYCYJNYCH

Koszty ujawniane

Koszty jednorazowe

47. Kosztem jednorazowym jest koszt wejścia i wyjścia, który obejmuje opłaty początkowe, prowizje lub wszelkie inne kwoty uiszczone bezpośrednio przez inwestora indywidualnego lub odjęte od pierwszej płatności lub od ograniczonej liczby płatności należnych inwestorowi indywidualnemu lub od płatności przy wykupie lub rozwiązaniu produktu.
48. Koszty jednorazowe są ponoszone przez ubezpieczeniowy produkt inwestycyjny, niezależnie od tego, czy stanowią one niezbędne wydatki poniesione w trakcie jego działalności czy wynagrodzenia jakiegokolwiek osoby związanej z nim lub świadczącej usługi na jego rzecz.
49. Koszty jednorazowe obejmują między innymi następujące rodzaje kosztów wejścia i opłat związane z wejściem, które uwzględnia się w kwocie kosztów ujawnianej w przypadku ubezpieczeniowych produktów inwestycyjnych:
- a) koszty strukturyzowania lub marketingu;
 - b) koszty nabycia, dystrybucji i sprzedaży;
 - c) koszty przetwarzania/koszty operacyjne (łącznie z kosztami zarządzania ochroną ubezpieczeniową);
 - d) część kosztową składek z tytułu ryzyka biometrycznego, o których mowa w pkt 59 niniejszego załącznika;
 - e) koszty utrzymywania wymaganego kapitału (ujawnia się część płatną z góry, o ile koszty te są pobierane).

Koszty powtarzające się

50. Koszty powtarzające się są płatnościami regularnie odejmowanymi od wszystkich płatności dokonywanych przez inwestora indywidualnego lub od zainwestowanej kwoty lub kwot, które nie są przydzielone inwestorowi indywidualnemu według mechanizmu udziału w zyskach.
51. Koszty powtarzające się obejmują wszystkie rodzaje kosztów ponoszonych przez ubezpieczeniowy produkt inwestycyjny, niezależnie od tego, czy stanowią one niezbędne wydatki poniesione w trakcie jego działalności czy wynagrodzenia jakiegokolwiek osoby związanej z nim lub świadczącej usługi na jego rzecz.
52. Poniższy wykaz rodzajów kosztów powtarzających się, które uwzględnia się w kwocie „Innych kosztów bieżących” w tabeli 2 w załączniku VII, ma charakter orientacyjny, ale nie jest wyczerpujący:
- a) koszty strukturyzowania lub marketingu;
 - b) koszty nabycia, dystrybucji i sprzedaży;
 - c) koszty przetwarzania/koszty operacyjne (łącznie z kosztami zarządzania ochroną ubezpieczeniową);
 - d) część kosztowa składek z tytułu ryzyka biometrycznego, o których mowa w pkt 59 niniejszego załącznika;
 - e) inne koszty administracyjne;

- f) koszty utrzymywania kapitału (ujawnia się część powtarzającą się, o ile koszty te są pobierane);
 - g) każda kwota pobierana nie wprost od kwoty zainwestowanej, taka jak poniesione koszty zarządzania inwestycjami zakładu ubezpieczeń (opłaty związane z depozytami, koszty nowych inwestycji itp.);
 - h) płatności na rzecz osób trzecich w celu pokrycia niezbędnych kosztów poniesionych w związku z nabyciem lub zbyciem jakiegokolwiek składnika aktywów posiadanego przez ubezpieczeniowy produkt inwestycyjny (w tym koszty transakcji, o których mowa w pkt 7–23 niniejszego załącznika).
53. W przypadku gdy ubezpieczeniowy produkt inwestycyjny inwestuje część swoich aktywów w UCITS lub AFI w PRIIP inne niż UCITS lub AFI lub w produkt inwestycyjny inny niż PRIIP, stosuje się odpowiednio przepisy pkt 5 lit. l), m) i n) niniejszego załącznika.

Ujawnienie kosztu składki z tytułu ryzyka biometrycznego w ramach ubezpieczeniowych produktów inwestycyjnych

Część kosztowa składek z tytułu ryzyka biometrycznego

54. Składki z tytułu ryzyka biometrycznego są tymi składkami płaconymi bezpośrednio przez inwestora indywidualnego lub odliczanymi od kwot zaliczanych na poczet rezerwy matematycznej lub od premii z tytułu uczestnictwa w polisie ubezpieczeniowej, które mają służyć pokryciu ryzyka statystycznego wypłaty świadczeń w ramach ochrony ubezpieczeniowej.
55. Wartością godziwą składek z tytułu ryzyka biometrycznego jest oczekiwana wartość bieżąca według stóp procentowych, o których mowa w pkt 71 lit. a) niniejszego załącznika, przyszłych wypłat świadczeń w ramach ochrony ubezpieczeniowej, z uwzględnieniem następujących elementów:
- a) założeń dotyczących najlepszych szacunków w odniesieniu do tych wypłat świadczeń, wynikających z indywidualnego profilu ryzyka dotyczącego portfela indywidualnego twórcy;
 - b) innych wypłat związanych z ochroną ubezpieczeniową (obniżek składek z tytułu ryzyka biometrycznego wypłacanych inwestorom indywidualnym, zwiększenia wypłacanych świadczeń, zmniejszenia przyszłych składek itp.) wynikających z mechanizmów (prawnych lub umownych) udziału w zyskach.
56. Założenia dotyczące najlepszych szacunków w odniesieniu do przyszłych wypłat świadczeń w ramach ochrony ubezpieczeniowej ustala się w realistyczny sposób.
57. Szacowane przyszłe wypłaty świadczeń nie obejmują marginesów ostrożnościowych ani kosztów zarządzania ochroną ubezpieczeniową.
58. W przypadku twórców objętych zakresem stosowania dyrektywy 2009/138/WE te założenia dotyczące najlepszych szacunków muszą być spójne z odpowiednimi założeniami zastosowanymi na potrzeby obliczenia wysokości rezerw techniczno-ubezpieczeniowych w bilansie sporządzanym zgodnie z dyrektywą Wypłacalność II.
59. Częścią kosztową składek z tytułu ryzyka biometrycznego jest różnica między składkami z tytułu ryzyka biometrycznego, o których mowa w pkt 54 niniejszego załącznika, pobieranymi od inwestora indywidualnego a wartością godziwą składek z tytułu ryzyka biometrycznego, o których mowa w pkt 55 niniejszego załącznika.
60. Przy obliczaniu kosztów jednorazowych lub kosztów powtarzających się twórca PRIIP może uwzględnić pełną wysokość składek z tytułu ryzyka biometrycznego zamiast części kosztowej tych składek.

CZĘŚĆ 2

Ogólne wskaźniki kosztów i złożony wpływ kosztów

I. OGÓLNE WSKAŹNIKI KOSZTÓW

61. Ogólnym wskaźnikiem kosztów PRIIP jest zmniejszenie zwrotu z powodu łącznych kosztów obliczane zgodnie z niniejszym załącznikiem pkt 70–72.
62. Do celów obliczania ogólnego wskaźnika kosztów kosztami ujawnianymi, o których mowa w pkt 72 niniejszego załącznika, są łączne koszty. W przypadku funduszy inwestycyjnych koszty te są równe sumie kosztów, o których mowa w pkt 1 i 2 niniejszego załącznika, powiększonej o sumę kosztów, o których mowa w pkt 4 i 6 niniejszego załącznika; w przypadku PRIIP innych niż fundusze inwestycyjne, z wyjątkiem PRIIP, o których mowa w załączniku IV pkt 17, koszty te są równe sumie kosztów, o których mowa w pkt 27 i 28 niniejszego załącznika, powiększonej o sumę kosztów, o których mowa w pkt 31 i 32 niniejszego załącznika; w przypadku PRIIP, o których mowa w załączniku IV pkt 17, koszty te są równe sumie kosztów, o których mowa w pkt 34 i 35 niniejszego załącznika; w przypadku ubezpieczeniowych produktów inwestycyjnych koszty te są równe sumie kosztów, o których mowa w pkt 47 i 48 niniejszego załącznika, powiększonej o sumę kosztów, o których mowa w pkt 50 i 51 niniejszego załącznika. W stosownych przypadkach łączne koszty obejmują również kary za wyjście z inwestycji.

Koszty jednorazowe i wskaźniki kosztów jednorazowych

63. Wskaźnikiem kosztów wejścia i wyjścia związanych z PRIIP jest zmniejszenie rocznego zwrotu z powodu kosztów wejścia i wyjścia obliczane zgodnie z pkt 70–72 niniejszego załącznika.
64. Do celów obliczania wskaźnika kosztów wejścia i wyjścia kosztami ujawnianymi, o których mowa w pkt 72 niniejszego załącznika, są w przypadku funduszy inwestycyjnych koszty wejścia i wyjścia zgodnie z pkt 1 i 2 niniejszego załącznika; w przypadku PRIIP innych niż fundusze inwestycyjne, z wyjątkiem PRIIP, o których mowa w załączniku IV pkt 17, koszty wejścia i wyjścia zgodnie z pkt 27 i 28 niniejszego załącznika; w przypadku PRIIP, o których mowa w załączniku IV pkt 17, koszty wejścia i wyjścia zgodnie z pkt 35 niniejszego załącznika; w przypadku ubezpieczeniowych produktów inwestycyjnych koszty wejścia i wyjścia zgodnie z pkt 47 i 48 niniejszego załącznika. W stosownych przypadkach koszty wyjścia obejmują również kary za wyjście z inwestycji.

Wskaźniki kosztów powtarzających się, kosztów transakcji portfelowych oraz kosztów ubezpieczenia i innych kosztów powtarzających się

65. Wskaźnikiem kosztów transakcji portfelowych, kosztów ubezpieczenia i innych kosztów powtarzających się związanych z PRIIP jest zmniejszenie rocznego zwrotu z powodu kosztów transakcji portfelowych i innych kosztów powtarzających się obliczane zgodnie z niniejszym załącznikiem pkt 70–72.
66. Do celów obliczania wskaźnika kosztów transakcji portfelowych i wskaźnika kosztów ubezpieczenia zastosowanie mają następujące zasady:
- do celów obliczania wskaźnika kosztów transakcji portfelowych kosztami ujawnianymi, o których mowa w pkt 72 niniejszego załącznika, są w przypadku funduszy inwestycyjnych koszty transakcji portfelowych zgodnie z pkt 7–23 niniejszego załącznika; w przypadku PRIIP innych niż fundusze inwestycyjne, z wyjątkiem PRIIP, o których mowa w załączniku IV pkt 17, koszty transakcji portfelowych zgodnie z pkt 29 lit. c) niniejszego załącznika; w przypadku ubezpieczeniowych produktów inwestycyjnych koszty transakcji portfelowych zgodnie z pkt 52 lit. h) niniejszego załącznika;
 - do celów obliczania wskaźnika kosztów ubezpieczenia kosztami ujawnianymi, o których mowa w pkt 72 niniejszego załącznika, są w przypadku ubezpieczeniowych produktów inwestycyjnych koszty ubezpieczenia zgodnie z pkt 59 i 60 niniejszego załącznika.
67. Wskaźnikiem innych kosztów powtarzających się jest zmniejszenie rocznego zwrotu z powodu innych kosztów powtarzających się obliczane jako różnica między ogólnym wskaźnikiem kosztów zgodnie z pkt 61 niniejszego załącznika a sumą wskaźnika kosztów jednorazowych zgodnie z pkt 63 niniejszego załącznika powiększoną o wskaźnik kosztów transakcji portfelowych zgodnie z pkt 66 lit. a), wskaźnik kosztów ubezpieczenia zgodnie z pkt 66 lit. b) niniejszego załącznika i wskaźnik kosztów dodatkowych zgodnie z pkt 68 niniejszego załącznika.

Koszty dodatkowe i wskaźniki kosztów dodatkowych (wskaźniki opłat za wyniki i premii motywacyjnych)

68. Do celów obliczania wskaźnika opłat za wyniki kosztami ujawnianymi, o których mowa w pkt 72 niniejszego załącznika, są w przypadku funduszy inwestycyjnych koszty dodatkowe portfela zgodnie z pkt 6 lit. a) niniejszego załącznika. Do celów obliczania wskaźnika premii motywacyjnych kosztami ujawnianymi, o których mowa w pkt 72 niniejszego załącznika, są w przypadku funduszy inwestycyjnych koszty dodatkowe portfela zgodnie z pkt 6 lit. b) niniejszego załącznika.
69. „Koszty bieżące”, „opłaty za wyniki” i „premie motywacyjne”, o których mowa w załączniku VII, są odpowiednio „kosztami powtarzającymi się”, „wskaźnikiem opłat za wyniki” i „wskaźnikiem premii motywacyjnych”, o których mowa w niniejszym załączniku oraz w art. 5.

Obliczanie ogólnego wskaźnika kosztów

70. Ogólny wskaźnik kosztów oblicza się jako różnicę między dwiema wartościami procentowymi i oraz r , gdzie r jest roczną wewnętrzną stopą zwrotu w stosunku do płatności brutto dokonanych przez inwestora indywidualnego i szacowanych wypłat świadczeń na rzecz inwestora indywidualnego w zalecanym okresie utrzymywania, a i jest roczną wewnętrzną stopą zwrotu w odpowiednim scenariuszu bezkosztowym.
71. Oszacowanie przyszłych wypłat świadczeń zgodnie z pkt 70 niniejszego załącznika opiera się na następujących założeniach:
- z wyjątkiem PRIIP, o których mowa w załączniku IV pkt 17, roczną wewnętrzną stopę zwrotu PRIIP, tj. wyniki PRIIP, oblicza się za pomocą metodyki i hipotezy bazowej, które wykorzystano na potrzeby oszacowań w scenariuszu umiarkowanym, o którym mowa w sekcji dokumentu zawierającego kluczowe informacje poświęconej scenariuszom dotyczącym wyników;
 - wypłaty świadczeń szacuje się przy założeniu, że wszystkie koszty uwzględnione w łącznych kosztach zgodnie z pkt 62 niniejszego załącznika są odejmowane;

- c) w przypadku PRIIP, o których mowa w załączniku IV pkt 17, oraz funduszy UCITS lub funduszy innych niż UCITS, dla których twórcy PRIIP stosują dokument zawierający kluczowe informacje dla inwestorów zgodnie z art. 14 ust. 2 niniejszego rozporządzenia, wynik wynosi 3 %.
72. Do celów obliczeń dotyczących scenariusza bezkosztowego, o którym mowa w pkt 70 niniejszego załącznika, zastosowanie mają następujące zasady:
- do celów obliczania i płatności brutto dokonane przez inwestora indywidualnego, wykorzystane przy obliczaniu r , pomniejsza się o koszty ujawniane albo prognozowane wypłaty świadczeń na rzecz inwestora indywidualnego, wykorzystane przy obliczaniu r , zwiększa się przy założeniu, że kwoty kosztów ujawnianych zostały dodatkowo zainwestowane. Wówczas i jest roczną wewnętrzną stopą zwrotu w stosunku do tych skorygowanych płatności dokonanych przez inwestora indywidualnego i wypłat na rzecz tego inwestora;
 - jeżeli koszty ujawniane można wyrazić stałym odsetkiem wartości aktywów, można je zignorować w obliczeniu opisanym w pkt 72 lit. a) niniejszego załącznika, natomiast doliczyć je później do wartości procentowej rocznej wewnętrznej stopy zwrotu (stopy i) w odniesieniu do odpowiedniego scenariusza bezkosztowego.

Wymogi szczegółowe dotyczące PRIP innych niż fundusze inwestycyjne

73. Do celów obliczeń dotyczących scenariusza bezkosztowego, o którym mowa w pkt 70 niniejszego załącznika, w odniesieniu do PRIP innych niż fundusze inwestycyjne płatności brutto dokonane przez inwestora indywidualnego, o których mowa w pkt 72 niniejszego załącznika, wykorzystane przy obliczaniu r , pomniejsza się o koszty ujawniane.

Wymogi szczegółowe dotyczące ubezpieczeniowych produktów inwestycyjnych

74. Do celów obliczeń opisanych w pkt 70–72 niniejszego załącznika zakłada się, że w przypadku ubezpieczeniowych produktów inwestycyjnych w okresie utrzymywania nie występują płatności wynikające z ochrony ubezpieczeniowej. Tym samym obliczanie ogólnego wskaźnika kosztów opiera się wyłącznie na szacowanych wypłatach świadczeń.
75. Jeżeli koszty powtarzające się i koszty jednorazowe są pokrywane z kosztów widocznych, które są stałym elementem obliczania składki w ramach produktu, obliczanie kosztów powtarzających się i kosztów jednorazowych jest oparte na tych kosztach widocznych.
76. W odniesieniu do udziału w zyskach w przypadku ubezpieczeniowych produktów inwestycyjnych zastosowanie mają następujące zasady:
- przy obliczaniu kosztów powtarzających się i kosztów jednorazowych w przypadku ubezpieczeniowych produktów inwestycyjnych kwoty zatrzymane ze zwrotu z inwestycji poprzez mechanizmy udziału w zyskach uznaje się za koszty;
 - jeżeli część kosztów jest zwracana inwestorom indywidualnym w postaci odrębnych premii dotyczących kosztów, uznaje się to za rabat dotyczący kosztów, który zmniejsza odliczenia kosztów, pod warunkiem że:
 - premie dotyczące kosztów wykazywane są oddzielnie od innych elementów premii z tytułu uczestnictwa i mają na celu zwrócenie części kosztów zgodnie z warunkami umownymi produktu;
 - wytwórca PRIIP może potwierdzić na podstawie prawidłowych metod aktuarialnych, że oczekiwane przyszłe premie dotyczące kosztów są pokrywane z oczekiwanych przyszłych zysków, które wynikają z ostrożnych założeń dotyczących przyszłych kosztów.

Obliczanie wskaźników

Zasada unikania podwójnego liczenia

77. Jeżeli jeden rodzaj kosztów jest pokrywany z co najmniej dwóch rodzajów kosztów, o których mowa w niniejszym załączniku, ten rodzaj kosztów uwzględnia się tylko raz w obliczaniu wskaźników, które są na nim oparte.

Inne specyfikacje

78. Wskaźniki wyraża się jako wartość procentową z dokładnością do dwóch miejsc po przecinku.
79. Wskaźniki oblicza się co najmniej raz w roku.
80. Wskaźniki oparte są na najnowszych obliczeniach kosztów opracowanych przez twórcę PRIIP. Nie naruszając przepisów pkt 77 niniejszego załącznika, koszty oceniane są z uwzględnieniem wszystkich podatków.

W przypadku funduszy inwestycyjnych zastosowanie mają następujące zasady:

- a) przeprowadza się oddzielne obliczenia dla każdej klasy udziałów, ale jeżeli jednostki z co najmniej dwóch klas mają równy stopień uprzywilejowania, można w odniesieniu do nich wykonać pojedyncze obliczenie;
 - b) w przypadku funduszu parasolowego każdy subfundusz traktuje się odrębnie do celów niniejszego załącznika, ale wszelkie koszty związane z tym funduszem jako całością dzieli się między wszystkie subfundusze w sposób sprawiedliwy dla wszystkich inwestorów.
81. Oprócz pierwszego obliczenia na potrzeby nowego PRIIP i jeżeli nie zaznaczono inaczej, wskaźniki oblicza się co najmniej raz w roku na zasadzie *ex post*. W przypadku stwierdzenia, że dane liczbowe *ex post* nie nadają się do wykorzystania z powodu istotnej zmiany, można zamiast nich wykorzystywać dane szacunkowe, dopóki wiarygodne dane liczbowe *ex post* odzwierciedlające wpływ tej istotnej zmiany nie będą dostępne.
82. Dane liczbowe *ex post* oparte są na najnowszych obliczeniach kosztów uznanych przez twórcę PRIIP z uzasadnionych względów za odpowiednie do tego celu. Te dane liczbowe mogą być oparte na kosztach określonych w sprawozdaniu finansowym dotyczącym PRIIP opublikowanym w najnowszym sprawozdaniu rocznym lub półrocznym, jeżeli to sprawozdanie finansowe jest wystarczająco aktualne. Jeżeli nie jest ono wystarczająco aktualne, wykorzystuje się zamiast niego porównywalne obliczenia oparte na kosztach naliczonych w bliższym okresie 12 miesięcy.
83. Informacje o wskaźnikach, które miały zastosowanie podczas poprzednich lat lub okresów, publikowane są w miejscu określonym w dokumencie zawierającym kluczowe informacje jako ogólne źródło dalszych informacji dla inwestorów, którzy ich potrzebują.
84. Jeżeli uwzględniane są koszty związane z bazowym UCITS lub AFI, zastosowanie mają następujące zasady:
- a) wskaźnik kosztów każdego bazowego UCITS lub AFI ustala się proporcjonalnie według proporcji wartości aktywów netto PRIIP, którą UCITS lub AFI reprezentuje w danym dniu, tj. w dniu, z którego pochodzą dane dotyczące PRIIP;
 - b) wszystkie proporcjonalnie ustalone dane liczbowe dodaje się do łącznych kosztów samego PRIIP dokonującego inwestycji, osiągając w ten sposób jedną wartość łączną.

Metodyka obliczeń dotyczących nowych PRIIP

85. Przy obliczaniu różnych rodzajów kosztów stosuje się dane szacunkowe zamiast danych *ex post*. Takie dane szacunkowe otrzymuje się poprzez przyjęcie jako wskaźników zastępczych porównywalnego PRIIP lub porównywalnej grupy jednostek.
86. W przypadku PRIIP, które pobierają stałą ryczałtową opłatę, wykorzystuje się tę opłatę, pod warunkiem że obejmuje ona wszystkie koszty przedstawiane zgodnie z wymogami w zakresie ujawniania informacji o kosztach PRIIP.
87. W przypadku PRIIP, które nakładają ograniczenie lub określają maksymalną kwotę, jaka może zostać naliczona, i pod warunkiem że kwota ta obejmuje wszystkie koszty przedstawiane zgodnie z wymogami w zakresie ujawniania informacji o kosztach PRIIP, wykorzystuje się to ograniczenie lub tę kwotę zamiast danych szacunkowych, o ile twórca PRIIP zobowiązuje się do przestrzegania opublikowanej wartości liczbowej i do poniesienia we własnym zakresie wszelkich kosztów, które mogłyby spowodować jej przekroczenie.
88. Jeżeli zdaniem twórcy PRIIP wyrażenie wartości liczbowej z dokładnością do dwóch miejsc po przecinku mogłoby sugerować inwestorom fałszywą dokładność, wystarczy wyrażenie tej wartości z dokładnością do jednego miejsca po przecinku.
89. Twórca PRIIP zapewnia poddawanie przeglądowi dokładności szacowanej wartości liczbowej. Twórca PRIIP określa, kiedy należy rozpocząć korzystanie z danych liczbowych *ex post* zamiast danych szacunkowych, ale w każdym razie nie później niż w terminie 12 miesięcy od dnia, w którym PRIIP był po raz pierwszy oferowany do sprzedaży w dowolnym państwie członkowskim, dokonuje przeglądu dokładności danych szacunkowych poprzez obliczenie wartości liczbowej na zasadzie *ex post*.

II. ZŁOŻONY WPLYW KOSZTÓW

Wymogi wspólne dla wszystkich rodzajów PRIIP

90. W tabelach, o których mowa w art. 5, podaje się szacowane łączne koszty w wartościach pieniężnych i procentowych w odniesieniu do przypadku, w którym inwestor indywidualny inwestuje odpowiednio 10 000 EUR (w przypadku wszystkich PRIIP z wyjątkiem ubezpieczeniowych produktów inwestycyjnych opartych na regularnych składkach) lub 1 000 EUR rocznie (w przypadku ubezpieczeniowych produktów inwestycyjnych opartych na regularnych składkach), w różnych okresach utrzymywania, w tym w zalecanym okresie utrzymywania. Przedstawianymi okresami utrzymywania są okresy, o których mowa w załączniku IV pkt 14–16. W przypadku gdy uznaje się, że produkt nie ma alternatywnego instrumentu wsparcia płynności promowanego przez twórcę PRIIP lub osobę trzecią, lub w przypadku braku uzgodnień dotyczących płynności, lub w odniesieniu do tych PRIIP, o których mowa w załączniku IV pkt 17, można przedstawić te szacowane koszty tylko w odniesieniu do terminu zapadalności lub końca zalecanego okresu utrzymywania.

91. Jeżeli walutą PRIIP nie jest euro, stosuje się kwotę zbliżoną do kwot określonych w pkt 90 niniejszego załącznika i równo podzieloną przez 1 000.
 92. Łączne koszty obejmują koszty jednorazowe, koszty powtarzające się i koszty dodatkowe oraz w stosownych przypadkach kary za wyjście z inwestycji.
 93. Kary za wyjście z inwestycji odróżnia się od innych kosztów wyjścia, które muszą być opłacone w każdym przypadku i dlatego zawsze muszą być uwzględniane w kosztach jednorazowych.
 94. Znaczenie kar za wyjście z inwestycji zależy od okresu utrzymywania inwestycji i od dokładnego momentu spieniężenia produktu. Kary za wyjście z inwestycji nie mają znaczenia, jeżeli inwestycja utrzymywana jest przez zalecany okres utrzymywania.
-

ZAŁĄCZNIK VII

PREZENTACJA KOSZTÓW

Zmniejszenie zwrotu pokazuje, jaki wpływ łączne koszty ponoszone przez ciebie będą miały na zwrot z inwestycji, który możesz uzyskać. Łączne koszty obejmują koszty jednorazowe, koszty bieżące i koszty dodatkowe.

Kwoty tu przedstawione są łącznymi kosztami samego produktu w trzech różnych okresach utrzymywania. Obejmują one potencjalne kary za wcześniejsze wyjście z inwestycji. Dane liczbowe oparte są na założeniu, że inwestujesz [10 000 EUR (LUB 1 000 EUR rocznie w przypadku PRIIP opartych na regularnych składkach)]. Są to dane szacunkowe i mogą ulec zmianie w przyszłości.

Tabela 1

Koszty w czasie

Osoba sprzedająca ci ten produkt lub doradzająca w jego sprawie może nałożyć na ciebie inne koszty. W takim przypadku osoba ta przekaże ci informacje na temat tych kosztów i pokaże, jaki wpływ na twoją inwestycję będą miały wszystkie koszty w czasie.

Inwestycja Scenariusze	[10 000 EUR]	W przypadku spieniężenia po [1] roku	W przypadku spieniężenia po [zalecany okres utrzymywania/2]	W przypadku spieniężenia [na koniec zalecanego okresu utrzymywania]
Łączne koszty		[...] %	[...] %	[...] %
Wpływ na zwrot w ujęciu rocznym		[...] %	[...] %	[...] %

Tabela 2

Struktura kosztów

W poniższej tabeli przedstawiono:

- wpływ poszczególnych rodzajów kosztów na zwrot z inwestycji, który możesz uzyskać na koniec zalecanego okresu utrzymywania, w ujęciu rocznym,
- znaczenie poszczególnych kategorii kosztów.

Poniższa tabela przedstawia wpływ na zwrot w ujęciu rocznym			
Koszty jednorazowe	Koszty wejścia	[...] %	Wpływ kosztów ponoszonych przy wejściu w inwestycję. [Jest to największa kwota, jaką zapłacisz; możliwe, że zapłacisz mniej]. [LUB jeżeli koszty są wliczone w cenę, na przykład w przypadku PRIIP innych niż fundusze inwestycyjne] Wpływ kosztów wliczono już w cenę. [Jest to największa kwota, jaką zapłacisz; możliwe, że zapłacisz mniej]. [Jeżeli koszty dystrybucji są wliczone w koszty wejścia] Podana kwota obejmuje koszty dystrybucji wybranego produktu.
	Koszty wyjścia	[...] %	Wpływ kosztów wyjścia z inwestycji po upływie terminu zapadalności.
Koszty bieżące	Koszty transakcji portfelowych	[...] %	Wpływ kosztów kupna i sprzedaży przez nas inwestycji bazowych na potrzeby produktu.
	Pozostałe koszty bieżące	[...] %	Wpływ kosztów, które ponosimy corocznie w związku z zarządzaniem Twoimi inwestycjami oraz kosztów przedstawionych w sekcji II.
Koszty dodatkowe	Opłaty za wyniki	[...] %	Wpływ opłaty za wyniki. Potrącamy je z Twojej inwestycji, jeżeli wyniki produktu przekroczą jego poziom referencyjny [y o x %].
	Premie motywacyjne	[...] %	Wpływ premii motywacyjnych. Potrącimy je, jeżeli inwestycja [osiągnęła lepszy wynik niż x %]. [Wypłata y % ostatecznego zwrotu nastąpi po wyjściu z inwestycji.]

W przypadku PRIIP oferujących wiele wariantów inwestycyjnych twórcy PRIIP stosują table 1 i 2 zawarte w niniejszym załączniku do celów prezentacji kosztów, przedstawiając dla każdej z wartości w tych tabelach w stosownych przypadkach najniższe i najwyższe wartości liczbowe oddzielone dywizem.